

HRVATSKI SPORTSKI DUŽNOSNICI

Jurica Gizdić

HRVATSKI SPORTSKI DUŽNOSNICI

NAKLADNIK
Hrvatski olimpijski odbor
Trg Krešimira Čosića 11
10 000 Zagreb

ZA NAKLADNIKA
Siniša Krajač, glavni tajnik

AUTOR
Jurica Gizdić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Jura Ozmec

IZVRŠNI UREDNICI
Vinko Knežević
Marin Šarec

LEKTURA
Nika Vuksanović

RECENZENTI
Robert Kučić
Zoran Kačić
Igor Kramarsich

OBLIKOVANJE I PRIPREMA ZA TISAK
Zoran Jurić

TISAK
Grafički zavod Hrvatske d. o. o., Zagreb

NAKLADA
500 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
U SPLITU

UDK 796.071.42[497.5]

GIZDIĆ, Jurica
Hrvatski sportski dužnosnici / Jurica
Gizdić. - Zagreb : Hrvatski olimpijski
odbor, 2023.

Bibliografija.

ISBN 978-953-7912-11-6

I. Sportski dužnosnici -- Hrvatska

190809036

Projekt je u cijelosti financiran potporom Hrvatskog olimpijskog odbora
Podaci uneseni zaključno s 20. 5. 2023.

Jurica Gizdić

HRVATSKI SPORTSKI DUŽNOSNICI

Zagreb, 2023.

RIJEČ AUTORA

Nakon hrvatskih sudionika na olimpijskim igrama, osvajača medalja, posebno sportašica, zatim trenera koji su vodili hrvatske sportaše na olimpijskim igrama, na red su došli i hrvatski sportski dužnosnici. Od davne 1874. godine i osnutka Hrvatskog soka-
la do današnjih dana istražili smo tko se sve od Hrvata nalazio u tijelima koja su vodila sport u zajedničkim državama, kao i kada su ta tijela djelovala zasebno na razini Hrvatske, bilo kao članice neke zajedničke državne tvorevine, bilo kao samostalne republike ili države. Sportaši su sportaši i naravno da je njima sve podređeno jer na najbolji način prezentiraju hrvatski sport od davnina do danas. Međutim, tim istim sportašima netko je osigurao uvjete za postizanje što boljih rezultata, a to su naravno sportski dužnosnici, stoga su i oni zaslužili da im se posveti knjiga.

Vjerujte, nije bilo lako. Tri rata harala su našim prostorima – dva svjetska i Domovinski, koji nam je konačno donio samostalnu i suverenu Republiku Hrvatsku te nacionalni olimpijski odbor kao krovnu sportsku organizaciju. Svaki od ratova ostavio je trag na hrvatskom narodu, pa naravno i na sportu. Prva dva Hrvatsku su gurnula iz jedne umjetne tvorevine (Austro-Ugarske Monarhije) u druge dvije (prvu i drugu Jugoslaviju). U ratovima i bombardiranjima mnoge su archive uništene, mnogim se dužnosnicima “zameo” svaki trag, ali unatoč svim problemima, uloživši mnogo truda, mislim da smo uspjeli. Najznačajniji hrvatski sportski dužnosnici nalaze se na jednom mjestu u ovoj knjizi koju imate u svojim rukama. Možda su neki nenamjerno propušteni ili krivo evidencirani – ako takvih ima, iskreno im se ispričavam – nije bilo namjere, već je problem u izvorima iz kojih sam crpio podatke.

Svaka knjiga ovakvog karaktera zahtijeva timski rad i veliki broj suradnika, stoga zahvaljujem svim svojim prijateljima koji su mi pomogli tijekom rada na ovoj po meni vrlo značajnoj knjizi za hrvatski sport. Hvala brojnim muzejima i institucijama diljem zemlje s kojima sam surađivao, a najveća zahvala ide Hrvatskom športskom muzeju u Zagrebu na čelu s ravnateljicom, proslavljenom košarkašicom Danirom Bilić, koja mi je godinama sa svim svojim djelatnicima na raspolaganju. Posebnu zahvalu upućujem Zlatku Mateši i Siniši Krajaču, predsjedniku i glavnom tajniku Hrvatskog olimpijskog odbora, na pomoći i podršci u svakom trenutku, kako na ovoj knjizi tako i prethodnima. Hvala glavnom uredniku Juri Ozmecu, koji mi je uvijek podrška i potpora, te izvršnim urednicima Vinku Kneževiću i Marinu Šarecu. Iskrena zahvala na trudu lektorici Niki Vuksanović i grafičaru Zoranu Juriću, kao i recenzentima knjige Zoranu Kačiću, Robertu Kučiću i Igoru Kramarsichu. Hvala i suradnicama iz HOO-a Ninni Lari Vidaković i Mariji Leskovec i prijateljima iz Beograda, proslavljenom vaterpolskom olimpijcu Đorđu Perišiću i Ivanu Cvetkoviću koji su mi puno pomogli – da nije bilo njih, upitno bi bilo ostvarenje ovog projekta. Iskrene zahvale i svim dužnosnicima koji se nalaze u knjizi s kojima sam surađivao, kontaktirao ih, pa i dosađivao im. Hvala i obiteljima preminulih dužnosnika na trudu, pomoći i suradnji.

I, na kraju posebno hvala svim junacima ove knjige na svemu što su dali hrvatskom sportu.

Jurica Gizdić

Osnivači

Hrvatskog sokola 1874. i
najistaknutiji dužnosnici
u prvim desetljećima djelovanja

Osnivači

Hrvatskog sokola 1874. i najistaknutiji dužnosnici u prvim desetljećima djelovanja

Josip Fon – inicijator osnivanja Hrvatskog sokola i starješina (predsjednik) 1877. – 1889.

Ivan Vončina – predsjednik 1874. – 1877.

Josip Torbar – prvi privremeni predsjednik Hrvatskog sokola 1874.

Ivan Stožir – prvi potpredsjednik Hrvatskog sokola nakon osnutka 1874.

Milan Amruš – jedan od osnivača Hrvatskog sokola 1874.

Milan Lenuci – jedan od utemeljitelja Hrvatskog sokola 1874.

Franjo Hochman – jedan od začetnika hrvatskog sokolstva

Andrija Hajdinjak – jedan od utemeljitelja Hrvatskog sokola 1874.

Franjo Pečak – jedan od osnivača Hrvatskog sokola u Zagrebu 1874.

Friedrich Miroslav Singer – voditelj prve sportske vježbaonice u Hrvatskoj u Zagrebu

Marija Fabković – prva učiteljica tjelovježbe u Hrvatskoj

Hinko Hranilović – višegodišnji odbornik i vođa Hrvatskog sokola u Zagrebu

Josip Hanuš – višegodišnji prednjak, pročelnik i učitelj u Hrvatskom sokolu

Lazar Car – ključna osoba osnivanja Hrvatskog sokolskog saveza 1892.

Juraj Vrbanić – starješina Hrvatskog sokola u Zagrebu 1901. – 1907.

Stjepan Miletić – starješina Saveza hrvatskih sokolskih društava 1904. – 1908.

Vladko Maček – tehnički voditelj Hrvatskog sokola 1904.

Lacko Križ – predsjednik Hrvatskog sokolskog saveza 1922. – 1929.

Milan Praunsperger – posljednji predsjednik Hrvatskog sokola 1929.

Lav Mazzura – istaknuti sokolski dužnosnik i višegodišnji urednik sokolskih izdanja

Vinko Katalinić – jedan od utemeljitelja i predsjednik Hrvatskog sokola u Splitu 1893.

Gajo Bulat – jedan od utemeljitelja i predsjednik Hrvatskog sokola u Splitu

Ivan Manger – jedan od utemeljitelja i predsjednik Hrvatskog sokola u Splitu

Josip Smodlaka – jedan od utemeljitelja i predsjednik Hrvatskog sokola u Splitu

Ljudevit Sorlini – jedan od osnivača Hrvatskog sokola u Osijeku 1896. i njegov starješina

Ante Pinterović – začetnik Hrvatskog sokola u Osijeku i dugogodišnji starješina

Ivan Krsto Dončević – suosnivač Sokolske župe za Slavoniju i Srijem 1907.

Josip Fulanović – čelna osoba obnove Hrvatskog sokola u Vinkovcima 1924.

Janko Janković – jedan od utemeljitelja i vođa Hrvatskog sokola u Bjelovaru

Cezar Akačić – podstarješina Hrvatskog sokolskog saveza i starješina župe Rijeka - Sušak

Božo Vinković – jedan od utemeljitelja i starješina Hrvatskog sokola u Karlovcu

Hubert Borelli Vranski – utemeljitelj i starješina Hrvatskog sokola u Zadru 1885. – 1914.

Ivan Krstelj – utemeljitelj Hrvatskog sokola u Šibeniku

Melko Čingrija – prvi predsjednik Hrvatskog sokola u Dubrovniku 1904.

Josip FON

PREDSJEDNIK (STARJEŠINA) 1877. – 1889.

DOŽIVOTNI ZAČASNI PREDSJEDNIK

Inicijator osnivanja sokolske organizacije* u Hrvatskoj

Josip Fon rođen je 8. listopada 1846. u Studenicama pokraj Rogaške Slatine. Gimnaziju je pohađao u Celju, a medicinu studirao u Grazu, gdje je vježbao u tamošnjem gimnastičkom udruženju Turnverein.

Od 1871. Fon je bio primarijus kirurškog odjela u zagrebačkoj Bolnici Milosrdne braće i postao je slavan kao najbolji kirurg na čitavom jugu Austro-Ugarske Monarhije. Razvio je svestranu i uspješnu liječničku djelatnost, tako da je ta bolnica stekla znatan ugled i izvan granica Hrvatske. Nakon višegodišnjih razmirica s bolničkom upravom 1889. napušta bolnicu i postaje županijski fizik i zdravstveni izvijestitelj tadašnje Županije zagrebačke. Začetnik je moderne kirurgije u Hrvatskoj.

U Zboru liječnika Hrvatske aktivno se bavio organizacijskim pitanjima, a 1874. izradio je s Ladislavom Rakovcem *Poslovniki i Kućni red Sбора liečnikâ kraljevina Hrvatske i Slavonije*. Bio je tajnik i potom odbornik Zbora te suurednik *Liječničkog vjesnika*. Uz to je od 1875. bio redoviti član Zemaljskog zdravstvenog vijeća u kojem je posebice istupao protiv nadriliječništva.

Josip Fon cijenio je sport i bio svjestan njegove važnosti i dobrobiti za zdravlje. Jedan je od utemeljitelja tjelovježbenog udruženja Hrvatski sokol osnovanog na skupštini 27. prosinca 1874. u Zagrebu. U prvom odboru Hrvatskog sokola bio je izabran za potpredsjednika, a predsjednik je bio zagrebački gradonačelnik Ivan Vončina. Fon je bio vrstan vježbač i po sokolskoj nomenklaturi bio je nazvan prednjakom Hrvatskog sokola, što je bio naziv za svojevrsnog trenera. Od 1877. do 1889. bio je predsjednik, to jest – starješina.

Predložio je održavanje javnih sokolskih vježbi, a najzaslužniji je za gradnju doma Hrvatskog sokola 1883. godine. Zauzimao se za prisnije veze između hrvatske i slovenske sokolske organizacije, kao protutežu gimnastičkim udruženjima Turnverein u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Jedan je od utemeljitelja Hrvatskog planinarskog društva 1874. godine. Bio je jedan od osnivačelja i vrlo aktivan član Prvog hrvatskog sklizalačkog društva 1877. te tajnik Društva za obranu lova u Hrvatskoj i Slavoniji osnovanog 1882. godine.

Po Josipu Fonu nazvana je jedna od zagrebačkih ulica i Hrvatska sokolska župa u Zagrebu.

Josip Fon preminuo je 7. lipnja 1899. u Zagrebu.

* Sokolstvo je bilo tjelovježbeni pokret koji se u drugoj polovici 19. stoljeća razvio u slavenskim zemljama, osobito u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Nositelji pokreta bili su liberalni građanski slojevi koji su se suprotstavljali odnarođivanju te se zauzimali za veća prava slavenskih naroda u okviru Monarhije. Glavna načela sokolaštva bila su svestranost, estetski i prirodni odgoj, dragovoljnost i bratstvo među članovima organizacije. Vježbe su bile razvrstane u četiri glavne skupine: vježbe bez sprava i pomoći drugih, vježbe na spravama i s rekvizitima, vježbe u skupinama i vježbe s otporom partnera. Najviši su dometi ostvareni na spravama i u skupnim vježbama na sletovima. Posebna se pozornost poklanjala masovnim manifestacijskim priredbama kroz sokolske sletove. Sokolska društva bila su povezana u župe i nacionalne saveze te svi zajedno u slavenski savez.

Ivan VONČINA

PREDSJEDNIK (STARJEŠINA) 1874. – 1877.

Istaknuti hrvatski političar i sokolaš

Ivan Vončina rođen je 23. listopada 1827. u Novom Vinodolskom. Nakon što je diplomirao pravo u Zagrebu, uključio se u rad Narodne stranke. Bio je načelnik u Karlovcu 1860., a 1861. imenovan je prvim podžupanom Riječke županije. Na području Vojne krajine u Sisku pokrenuo je tiskaru u kojoj je izdavao opozicijske listove *Zatočnik*, *Branik* i *Südslawische Zeitung*, u kojima napada bana Raucha i Hrvatsko-ugarsku nagodbu iz 1868. godine.

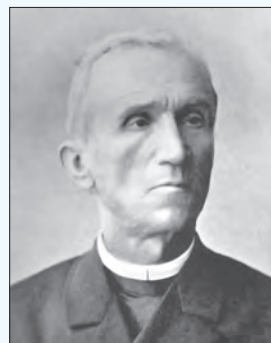
Vončina je blisko surađivao s Ivanom Mažuranićem. Od 1874. do 1876. bio je gradonačelnik Zagreba te je za njegova mandata na Katarininu trgu svečano otvoreno Sveučilište u Zagrebu 1874. godine. Dvije godine kasnije, nakon burnih rasprava u gradskom zastupstvu oko gradnje novog vodovoda, odstupio je s položaja gradonačelnika.

Ivan Vončina bio je prvi predsjednik Zagrebačkog tjelovježbenog društva Hrvatski sokol. Okolnosti u kojima započinje priča o sokolstvu u sjevernoj Hrvatskoj bile su posljedice dviju povijesnih nepogoda: prva je tzv. Nagodba iz 1868. koja opću problematiku habsburške periferije opterećuje i dodatnim pritiskom mađarizacije, a druga je slom Bečke burze 1873. iz koje se siromašna i financijski ovisna Hrvatska teško izvlači.

Pravi sokolski zanos u našim krajevima počinje 1874., u vrijeme mandata bana Ivana Mažuranića, kad se po uzoru na češki sokolski pokret u Zagrebu osniva Hrvatski sokol. Kao vjerodostojna interpretacija velikog češkog uzora, Hrvatski sokol odigrao je na našem terenu dvije krunske uloge: afirmirao je svijest o tjelovježbi kao civilizacijskoj potrebi i kao udruga je od prvog trena demonstrirao jasnu težnju k nacionalnoj samobitnosti.

Poteškoće s kojima će se sokolski pokret susretati u idućim desetljećima dolazit će iz općeg političkog konteksta u kojem upravo građanski i nacionalni sadržaj pokreta traže svoj prostor. Pritom treba naglasiti bitne nijanse između sokolskog panslavizma s jedne i južnoslavenskog značaja hrvatskog sokolstva s druge strane, kao i jednako osjetljivo pitanje odnosa sokolskog pokreta i olimpizma.

Ivan Vončina preminuo je 1. prosinca 1885. u Zagrebu.

Josip TORBAR

Prirodoslovac, političar i predsjednik Hrvatskog sokola

Josip Torbar rođen je 1. travnja 1824. u Krašiću. Završio je gimnaziju u Karlovcu, a od 1843. pohađao je filozofiju i teologiju u Zagrebu. Zaređen je za svećenika 1849. godine. Studirao je na bečkom sveučilištu, gdje je 1852. položio profesorski ispit. Bio je profesor u zagrebačkoj Klasičnoj gimnaziji od 1850. do 1853., a kad je 20. studenoga 1854. otvorena Realna gimnazija u Zagrebu, postao je na njoj profesor fizike i prirodnopisa.

Torbar je od 16. veljače 1858. ravnatelj Realne gimnazije, a ban Levin Rauch smijenio ga je s te dužnosti 1867. zbog političkih razloga. Ban Ivan Mažuranić vratio ga je na istu dužnost u studenome 1873. godine. U tri navrata bio je izabran za zastupnika hrvatskog sabora i zalagao se za cjelokupnost i samostalnost Hrvatske.

Hrvatski sabor ga je 9. svibnja 1866. uvrstio među prvih 12 članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Bio je predsjednik Matematičko-prirodoslovnog razreda i predsjednik HAZU-a od 1890. do smrti. S Jagićem i Račkim pokretač je *Književnika* te urednik *Katoličkog lista* i *Gospodarskog lista*.

Torbar je bio osnivač i predsjednik Hrvatskog planinarskog društva. U studenome 1874. podban Jovan Živković potvrdio je Pravila Zagrebačkog društva za tjelovježbu Hrvatski sokol na hrvatskom i njemačkom jeziku, a prvi privremeni predsjednik Hrvatskog sokola postao je Josip Torbar.

Josip Torbar preminuo je 26. srpnja 1900. u Zagrebu.

Ivan STOŽIR

Pionir meteorologije i dugogodišnji dužnosnik sokolskih društava

Ivan Stožir rođen je 12. travnja 1834. u Rožnoj Dolini. Na Nižoj, kasnije Velikoj realnoj gimnaziji na Griču u Zagrebu bio je profesor fizike, kemije i matematike, pa mu je ravnatelj Josip Torbar povjerio mjerenja na novoosnovanoj meteorološkoj postaji koja je postavljena pri fizikalnom kabinetu.

Ivan Stožir je 30 godina vodio brigu o meteorološkoj postaji Zagreb - Grič i razvio je do opservatorija. Zaslužan je za postavljanje meteorološkog stupa na Zrinjevcu u Zagrebu 1884., kao i za osnutak meteoroloških postaja na Medvednici, u Petrinji i Glini.

Osim meteoroloških, želio je pokrenuti i astronomska mjerenja na postaji, pa je u tu svrhu nabavio teleskop sa spektroskopom. Uoči povećane seizmičnosti u Zagrebu krajem sedamdesetih godina 19. stoljeća Stožir je počeo bilježiti i proučavati potrese te je konstruirao seizmoskop kojim je nakon velikog zagrebačkog potresa 1880. zabilježio nekoliko naknadnih potresa koji su pogodili grad. Svoj rad je i dokumentirao. Stožir je, između ostaloga, zaslužan i za uvođenje oglašavanja podneva u Zagrebu pucnjem iz gričkog topa od Nove godine 1877.

Na osnivačkoj skupštini Hrvatskog sokola 1874. Stožir je izabran za potpredsjednika i obnašao je u sokolskom društvu u Zagrebu, a kasnije i u Savezu hrvatskih sokolskih društava, brojne dužnosti sve do smrti.

Ivan Stožir preminuo je 12. veljače 1908. u Zagrebu.

Milan **AMRUŠ**

Liječnik, gradonačelnik i jedan je od osnivača Hrvatskog sokola

Milan Amruš rođen je 1. listopada 1848. u Brodu na Savi. Pohađao je Klasičnu gimnaziju u Zagrebu koju je završio 1866. godine. Medicinu je završio na Jozefinskoj akademiji u Beču. Kao vojni liječnik i izvijestitelj za zdravstvo i veterinarstvo Zemaljske vlade u Sarajevu postavlja temelje modernoj zdravstvenoj službi u Bosni i Hercegovini. Završio je i studij prava te se u Zagreb vratio u svibnju 1888. godine. Jedna od prvih akcija koju je poduzeo po povratku u Zagreb bila je ustrojstvo Medicinskog fakulteta.

Vrativši se u Zagreb, aktivno se bavi politikom i kao član Neodvisne narodne stranke, čiji su članovi zvani Obzoraši, izabran je za narodnog zastupnika u Hrvatskom saboru. Gradonačelnik Zagreba bio je od 1890. do 1892. i od 1904. do 1910. godine. Za to vrijeme Zagreb dobiva asfaltirane ulice, električnu uličnu rasvjetu, Zavod za njegu dojenčadi i još mnoge druge institucije.

Amruš je u rujnu 1902. izabran na čelo Odbora za gradnju lječilišta za sušičave u okolici Zagreba. Za vrijeme njegova drugog gradonačelničkog mandata 1904. započela je gradnja Sanatorija Brestovac, u koji su prvi bolesnici primljeni 1909. godine. Svoj je znatni imetak Amruš oporučno ostavio gradu Zagrebu u dobrotvorne svrhe.

Amruš je bio i jedan od osnivača Hrvatskog sokola u Zagrebu i njegov starješina.

Milan Amruš preminuo je 26. svibnja 1919. u Zagrebu.

Milan **LENUCI**

Istaknuti urbanist i jedan od utemeljitelja Hrvatskog sokola

Milan Lenuci rođen je 30. srpnja 1849. u Karlovcu. Diplomirao je 1873. na Tehničkoj visokoj školi u Grazu. Djelovao je u zagrebačkom Gradskom poglavarstvu od 1874., a 1882. je kao gradski inženjer oblikovao Sustav javnih stuba grada Zagreba. Kao ravnatelj Gradskog građevnog ureda od 1891. do 1912. preuzeo je cjelokupno prostorno i urbanističko planiranje Zagreba.

Njegovo najpoznatije djelo, tzv. Zelena ili Lenucijeva potkova, najveće urbanističko ostvarenje historicizma u Hrvatskoj, nastalo je na temelju niza projekata, u kojima je nastavio razvijati ideju perivojnog okvira oko novog gradskog središta, Donjeg grada. Prvi je cjelovito izveden projekt u tom kompleksu regulacija Trga kralja Tomislava 1897., kojom je definiran novi ulaz u grad. Lenuci je 1901. osmislio model uređenja Zapadnog perivoja, a 1903. i Južnog. Izradio je i studije pojedinih trgova: Starčevićeva 1900. te Mažuranićeva i Marulićeva između 1901. i 1906. godine.

Lenuci je bio je suutemeljitelj 1874. Hrvatskog planinarskog društva, klizačkog kluba te Hrvatskog sokola. Uredio je klizalište 1874. gdje se danas nalazi Dom Hrvatskog sokola na Trgu Republike Hrvatske. Upravljaio je Gradskim vodovodom, a nakon potresa 1880. djelovao je i u Gradskom potresnom povjerenstvu.

Milan Lenuci preminuo je 16. studenoga 1924. u Zagrebu.

Franjo **HOCHMAN**

Tjelovježbeni pedagog i začetnik hrvatskog sokolaštva

Franjo Hochman rođen je 20. travnja 1850. u Brandýsu na Labi u Češkoj. Nakon završene gimnazije u Pragu i kraćeg studija prava, bio je bankarski službenik u Pragu. Položivši ispit za tjelovježbenog učitelja, postaje 1873. učiteljem u lavovskom Sokolu te umjesto njemačkoga uvodi češki školski sustav. Iduće godine odlazi u Vršac te je do 1876. tjelovježbeni učitelj u gimnaziji. Ne dobivši obećano nastavničko mjesto u beogradskoj vojnoj akademiji, napušta 1878. Vojvodinu i dolazi u Zagreb. Po preporuci praškog Sokola namješten je kao stručni vođa Hrvatskog sokola, a uskoro imenovan i tjelovježbenim učiteljem u učiteljskoj i srednjim školama gdje je počeo uvoditi hrvatsko nazivlje.

Pisao je i o modernim sportovima (biciklizam, klizanje, mačevanje) te promicao švedsku gimnastiku. Uz Andriju Hajdinjaka smatra se utemeljiteljem hrvatskog tjelovježbenog i sportskog nazivlja. Pokrenuo je 1878. s Hajdinjakom časopis *Sokol*, koji je izlazio godinu dana. Kada se tjelovježba u sokolskim društvima i školama počela sustavno razvijati, po nalogu Zemaljske vlade pokreće od 1890. do 1891. časopis *Gimnastika*, u kojem je bio i urednik.

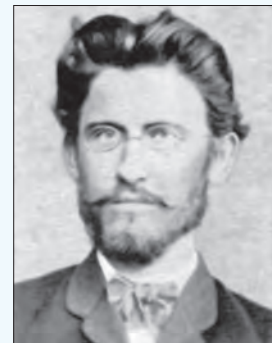
Hochman je suautor hrvatsko-slovensko-češko-poljsko-njemačkog rječnika tjelovježbenog nazivlja, koji je tiskan u češkom *Sokolu* 1889. te u hrvatsko-njemačko-češkoj inačici pretiskan u *Gimnastici* 1892. i u knjizi Hinka Mašeka *Sokolsko vježbanje* 1894. godine.

Zauzimao se za osnivanje hrvatsko-slovenskih sokolskih društava i 1878. organizirao njihovo natjecanje u Zagrebu, a 1880. i 1891. sudjelovao je s Hrvatskim sokolom na svesokolskim sletovima u Pragu. Smatra se začetnikom hrvatskog sokolaštva.

Franjo Hochman preminuo je 23. lipnja 1893. u Zagrebu.

Andrija **HAJDINJAK**

Gimnastički pedagog i nestor sportske publicistike u Hrvatskoj

Andrija Hajdinjak rođen je 16. kolovoza 1847. u Preloščici pokraj Siska. Osnivač je i urednik *Sokola*, glasila za tjelovježbu i prvog sportskog lista u Hrvatskoj. Pučku školu završio je u rodnoj Preloščici, a Realnu gimnaziju u Sisku. Školovanje je nastavio u Kraljevskoj učiteljskoj školi u Zagrebu, gdje je i diplomirao. Godine 1868. započinje njegov radni put učitelja, pedagoga, propagatora tjelovježbe, novinara, književnika i prvog sportskog pisca u Hrvatskoj. Službovati je počeo u Izraelitskoj školi u Zagrebu, da bi 1871., nakratko, otišao u Karlovac, gdje je bio privremeni učitelj. Od 1873. ponovno je u Zagrebu kao namjesni učitelj u Donjogradskoj školi, a godinu dana kasnije imenovan je prvim učiteljem u Kraljevskoj vježbaonici spojenoj s Kraljevskom učiteljskom školom.

U školama, u kojima je službovao, samoinicijativno je okupljao učenike i podučavao ih u raznim tjelesnim vježbama, puno prije nego što je u škole uvedena obvezna nastava tjelesnog vježbanja. Prijateljevao je s Friedrichom Singerom, prvim učiteljem tjelovježbe u Zagrebu i zajedno s njim 1874. organizirao je prve tečajeve na kojima su se osposobljavali za nastavu tjelovježbe. Godine 1875. Hajdinjak je izdao knjižicu pod naslovom *Tjelovježba u pučkoj školi*, prvu knjigu za tjelovježbu (gimnastiku) na hrvatskom jeziku. Zajedno sa Singerom te 1875. piše i tiska knjigu *Njemačko-hrvatsko nazivlje za tjelovježbu i nazivlje za mačevanje*.

Nalazimo ga i među prvim članovima i osnivačima Hrvatskog sokola u Zagrebu 1874. godine. Zajedno s Františekom Hochmanom, češkim učiteljem gimnastike, 1878. pokrenuo je

Franjo PEČAK

Sportski mecena i prvi predsjednik Zagrebačkog sportskog ribolovnog društva

Franjo Pečak rođen je 16. rujna 1841. u Klanjcu. Bio je jedan od prvih i najvećih mecena zagrebačke Concordije. Izučio je zlatarski zanat kod zlatara Gajzlera u Opatičkoj ulici u Zagrebu. Poslije dovršenja naukovanja neko vrijeme radio je kod Gajzlera, a zatim otišao u Austriju i Njemačku gdje je radio kao zlatarski pomoćnik.

Nakon povratka u Zagreb pristupio je radnji tadašnjeg zlatara Slavoljuba Bulvana. Kao zlatarski obrtnik Pečak je bio vrlo priznat stručnjak, pa je tadašnji austrijski carski dvor kod njega dao izraditi ukras od dragog kamenja za caricu Elizabetu.

Franjo Pečak jedan je od osnivača Društva za tjelovježbu Hrvatski sokol u Zagrebu 1874. i dugo godina je bio vrlo aktivan u Hrvatskom sokolu. Bio je i prvi predsjednik Zagrebačkog sportskog ribolovnog društva osnovanog 1886. godine. Materijalno je puno pomagao Hrvatski sokol i ribolovno društvo.

Franjo Pečak preminuo je 24. kolovoza 1934. u Zagrebu.

Friedrich Miroslav SINGER

Sportski pedagog i začetnik vježbanja u Hrvatskoj

Friedrich Miroslav Singer rođen je 1821. u Beču. Bio je austrijski i hrvatski sportski pedagog, začetnik tjelovježbe u zagrebačkim školama, a vodio je i prvu vježbaonicu u Hrvatskoj. Radio je u Rijeci od 30. svibnja 1855. kao učitelj tjelovježbe u Nižoj realnoj školi.

U Realnoj gimnaziji u Zagrebu 15. ožujka 1859. održan je prvi sat tjelovježbe te je time otvorena prva gimnastička dvorana u Hrvatskoj – popularno zvana Singerova gombaonica. Prema nacima iz Beča tjelovježba je do tada bila neobvezan predmet koji su provodili učitelji njemačkog podrijetla da bi ponijemčili hrvatsku mladež. Zalaganjem ravnatelja jedinih zagrebačkih srednjih škola – Klasične i Realne gimnazije – tjelovježba je postala redoviti nastavni predmet, pa je 1859. u Zagreb iz Beča pozvan učitelj mačevanja i gombanja Friedrich Miroslav Singer.

Singer će uz podučavanje mladih (jednom tjedno i srednjoškolci), sudjelovati u obučavanju učitelja za nastavu tjelesne kulture. Prvi je u Zagrebu organizirano podučavao civilno mačevanje. Pomagao je u osnutku prvog velikog društva za tjelovježbu – Hrvatskog sokolskog saveza, zagrebačkog tjelovježbačkog društva koje je osnovano 27. prosinca 1874. godine. Sastavio je pravila Hrvatskog sokola te je bio njihov počasni član. Autor je sportskih terminoloških priručnika.

U tjelovježbi i mačevanju služio se u početku njemačkom terminologijom, ali je prvi pokušavao uvesti hrvatske nazive.

Friedrich Miroslav Singer preminuo 4. studenoga 1876. u Zagrebu i prva je osoba pokopana na Mirogoju, dan nakon što je to groblje otvoreno.

Marija FABKOVIĆ

Pedagoginja i prva učiteljica tjelovježbe u Hrvatskoj

Marija Fabković rođ. Frechova rođena je 8. veljače 1833. u Pragu. Nakon učiteljske škole u Pragu postala je 1853. učiteljicom privatne djevojačke škole Svatove Amerlingove. Godine 1854. udala se za Stjepana Fabkovića i s njim otišla u Hrvatsku, službujući u Virovitici, Karlovcu i Zagrebu. U Zagrebu 1868. dobiva mjesto učiteljice na Višoj djevojačkoj školi, a 1873. položila je ispit za nastavnika građanske škole iz matematike, biologije, francuskog jezika i tjelesnog odgoja.

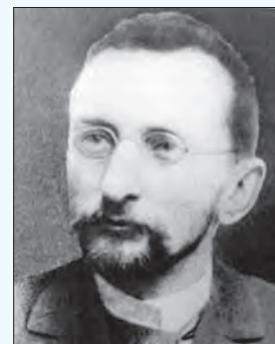
U svojim teorijskim pedagoškim radovima zalagala se za slobodnu i narodnu školu na hrvatskom jeziku. Kao vrstan praktičar borila se protiv verbalizma u nastavi, mnogo pozornosti posvetila je moralnom odgoju i razvitku ljubavi za rad. Promicala je ulogu tjelesnog odgoja u razvoju mladeži, osobito ženske, i bila je prva učiteljica tjelovježbe u Hrvatskoj. Međutim, školske vlasti nisu imale razumijevanje za njezine pedagoške inovacije.

Zalagala se za estetski odgoj te za uvođenje ručnog rada u školu. Razvijala je ekološku svijest među učenicima. Svoje pedagoške radove objavljuje od 1861. do 1865. u praškim časopisima. Pokretačica je i urednica *Ženske biblioteke* 1872. u kojoj se osobito zauzimala za reformu ženskog obrazovanja. Bila je prva novinarka koja je češkom tisku slala izvješća o radu Hrvatskog sabora. Bila je istaknuta djelatnica hrvatskog učiteljskog pokreta, jedina žena među osnivačima Hrvatskog pedagoško-književnog zbora 1871. godine.

Marija Fabković preminula je 24. srpnja 1915. u Zagrebu.

Hinko HRANILOVIĆ

Sokolaš i organizator prve nogometne utakmice u Samoboru

Hinko Hranilović rođen je 14. lipnja 1860. u Zagrebu. U rodnom gradu završio je pučku i srednju školu, a filozofiju, geografiju i povijest u Grazu, pa nastavio studirati u Beču, Berlinu i Oxfordu. Doktorirao je u Grazu.

Hranilović je službovao u gimnaziji u Rijeci, Zemunu i Zagrebu, gdje je prvo bio docent, a od 1908. i profesor geografije na sveučilištu. Pisao je stručne geografske članke za razne hrvatske i njemačke časopise i novine. S botaničarom Antunom Heinzom osnovao je 1897. Hrvatsko geografsko društvo kao dio Hrvatskog prirodoslovnog društva, što je imalo posebno značenje za razvoj zemljopisne struke i znanosti u Hrvatskoj.

Hranilović se od ranih dana bavio sokolaštvom te proučavanjem školske higijene. Bio je odbor-
nik i vođa Hrvatskog sokola u Zagrebu te pisao sokolske i gimnastičarske članke te članke o školskoj higijeni. Prvu nogometnu utakmicu u Samoboru između prve i druge momčadi HAŠK-a organizirao je upravo Hinko Hranilović.

Hinko Hranilović preminuo je 15. travnja 1922. u Zagrebu.

Josip HANUŠ

Legendarni sokolski vježbač i prednjak

Josip Hanuš rođen je 29. svibnja 1852. u Svémyslicama pokraj Praga. Gimnaziju i Trgovačku školu završio u Pragu 1872., a 1873. dolazi u Ljubljani i radi kao bankovni službenik. Godine 1883. premješten je u Zagreb kao tajnik podružnice praške banke Slavija, kojoj je ravnatelj od 1887. do umirovljenja 1919. godine.

U Praškom sokolu Hanuš je vježbao od 1868., a 1870. nastupio je na javnoj vježbi pod vodstvom Miroslava Tyrša, utemeljitelja sokolstva. U Ljubljani se Hanuš učlanjuje u Telovadno društvo Sokol, u kojem od 1873. do 1874. vodi odjel kao prednjak i pomoćni učitelj te od 1874. do 1875. kao samostalni učitelj vježbanja za članove društva i učenike srednjih škola.

Dolaskom u Zagreb 1883. postaje prednjakom u Hrvatskom sokolu, a 1885. odlazi u Prag, gdje je prednjak u Praškom sokolu. U Zagrebu 1887. kao prednjak u Hrvatskom sokolu osniva odjel za naučnike te je do 1891. zamjenik starješine i voditelj ženskog podmlatka, 1914. pročelnik Prosvjetnog odbora, a od 1919. pročelnik Kulturno-prosvjetnog odbora te voditelj Zdravstvenog odjela.

Hanuš 1923. postaje začasnim starješinom, a 1926. prvim začasnim starješinom Hrvatskog sokolskog saveza. Držao je predavanja na sokolskim skupovima i stručnim tečajevima te na zagrebačkoj radijskoj postaji 1927. bio jedan od prvih govornika o sokolstvu. Autor je knjižice o sokolskim prvacima J. Fügneru i M. Tyršu (1909.), a u *Sokolskoj čitanci* piše o ciljevima, programu i povijesnom razvitku sokolstva te njegovu značenju u kulturnom životu naroda.

Suradivao je u Hrvatskom sokolu te objavio prijevode s češkoga – članke Higijena tjelovježbe, *Telesno obrazovanje* i *Priručnik za župne i prednjačke ispите*. Bio je član zagrebačkog društva Česka beseda i njegov predsjednik u nekoliko mandata od 1890. do 1919. godine.

Josip Hanuš preminuo je 14. kolovoza 1927. u Hrvatskoj Dubici.

Lazar CAR

Zoolog i osnivač Hrvatskog sokolskog saveza

Lazar Car rođen je 3. srpnja 1860. u Svetom Ivanu Zelini. Gimnaziju je pohađao u Zagrebu i Varaždinu, biologiju je studirao u Zagrebu, Beču i Jeni, gdje je 1881. doktorirao iz područja pored-bene anatomije i filogenije ptica. Nakon završenih studija postaje kustos Narodnog muzeja u Zagrebu, gdje radi do 1906. godine.

Od 1888. do 1906. na Mudroslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu predaje zoologiju kao suplent, odnosno privatni docent. Godine 1906. izabran je za izvanrednog, a 1910. za redovitog profesora te osniva Komparativno-anatomski zavod i postaje njegov predstojnik. Iste godine s Jovanom Hadžijem organizira naš prvi morski akvarij.

Objavio je više znanstvenih rasprava iz morfologije, embriologije i taksonomije životinja, istraživao mehanizme pokretanja životinja, bavio se faunom naših slatkih voda i mora, osobito životinjskim planktonom. Sudjelovao je u proučavanju Jadrana u ekspediciji „Vila Velebita” 1913. i 1914. te rezultate tiskao u časopisima JAZU-a.

Aktivan je bio i na sportskom polju, pa 1892. osniva Hrvatski sokolski savez u Zagrebu. Na njegov prijedlog dolazi 1919. u Novom Sadu do ujedinjenja svih sokolskih društava formiranjem Sokolskog saveza Srba, Hrvata i Slovenaca, kojem je začasni starješina.

Lazar Car preminuo je 13. ožujka 1942. u Zagrebu.

Juraj VRBANIĆ

Ugledni pravnik i starješina Zagrebačkog sokola

Juraj Vrbanić rođen je 23. travnja 1859. u Zagrebu. Pučku školu i gimnaziju završio je u Zagrebu te je nastavio školovanje upisom na Pravnoslovni i državoslovni fakultet u Zagrebu. Promaknut je u doktora pravnih znanosti 1882. godine. Namjeravao je postati sudac, pa je već 1881. započeo vježbenički staž.

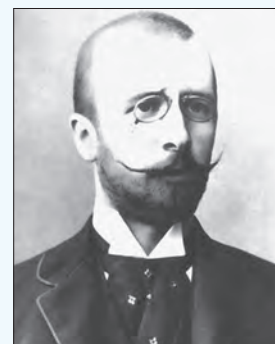
Nakon dvogodišnjeg stažiranja izabran je 1882. za perovođu Gradskog poglavarstva u Zagrebu. U Gradskom poglavarstvu radi do 1897. kada je kao gradski tajnik umirovljen. Godine 1887. habilitirao je te kao privatni docent radi na Pravnom fakultetu na predmetu Narodno gospodarstvo i Uprava narodnog gospodarstva. Pored predavanja na Fakultetu nastavu je izvodio i na Višoj trgovačkoj školi, kasnije Trgovačkoj akademiji u razdoblju od 1887. do 1904. godine. Predavao je i na Šumarskoj akademiji.

Vrbanić je bio vrlo aktivan član zagrebačkog Sokola i njegov priznati starješina od 1901. do 1907. godine. Začasni je član Hrvatskog sokola u Zagrebu.

Juraj Vrbanić preminuo je 2. prosinca 1929. u Zagrebu.

Stjepan MILETIĆ

Kazališni intendant i sokolski starješina

Stjepan Miletić rođen je 24. ožujka 1868. u Zagrebu. Studirao je filozofiju u Beču, gdje je i doktorirao. Od mladih dana piše kazališne i književne prikaze te kazališne komade koji su izvođeni na zagrebačkoj pozornici.

Preuzevši upravu Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu 11. veljače 1894., proveo je niz administrativnih, tehničkih i umjetničkih reformi. Uveo je funkciju intendanta i električnu rasvjetu, obnovio Operu i osnovao prvu glumačku školu u Hrvatskoj.

U svojoj drugoj sezoni intendanta HNK-a, preselio je 14. listopada 1895. kazalište u novu zgradu. Vodio je HNK samo četiri sezone, ali je ostavio neizbrisiv trag u životu kazališta. Autor je i nekoliko drama i libreta, pa s pravom nosi titulu utemeljitelja hrvatskog glumišta.

Bio je starješina Saveza hrvatskih sokolskih društava od 1904. do 1908. i inicijator Prvog hrvatskog svesokolskog sleta u Zagrebu 1906. godine.

Miletić je bio i predsjednik Društva književnika Hrvatske od 1905. do 1906. i potpredsjednik Prve hrvatske štedionice. Dijelovi Miletićeve ostavštine čuvaju se u Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazalište i glazbu HAZU-a te u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Stjepan Miletić preminuo je 8. rujna 1908. u Münchenu, a pokopan je na groblju Mirogoj u Zagrebu.

Vladko MAČEK

Istaknuti političar i tehnički voditelj Hrvatskog sokolskog saveza

Vladko Maček rođen je 20. srpnja 1879. u Jastrebarskom. Osnovnoškolsko obrazovanje započeo je u pučkoj školi u Jastrebarskom 1885., a od četvrtog razreda nastavio je obrazovanje u Zagrebu. Godine 1889. upisao je Gornjogradsku gimnaziju u Zagrebu, a nakon završetka gimnazije upisao je Pravni fakultet u Zagrebu. Doktorat prava stekao je 1903. godine.

Radio je kao sudac u nekoliko hrvatskih gradova (Zagreb, Petrinja, Samobor, Ivanec), a odvjetnički pripravnik bio je u Krapini. U Svetom Ivanu Zelini otvorio je odvjetnički ured 1908., a 1921. u Zagrebu.

Bio je tehnički voditelj Hrvatskog sokolskog saveza osnovanog 1904., a izradio je i uputstva za osnivanje Hrvatskih seljačkih sokolskih društava. Skretao je pozornost na to da se svaki sokolaš, kada ide među narod (posebno na selu), ne smije ponašati kao otac ili gospodar, nego kao brat među sebi jednakima.

Još od studentskih dana bio je simpatizer Radićeve Hrvatske pučke seljačke stranke. Antuna Radića poznavao je kao gimnazijskog profesora, a nakon povratka Stjepana Radića u Zagreb 1902. postaje jednim od njegovih najbližih suradnika te je 1906. ušao u Glavni odbor HPSS-a.

Predsjednik HSS-a i Seljačko-demokratske koalicije postao je 1928., a 1939. s predsjednikom Vlade Kraljevine Jugoslavije Dragišom Cvetkovićem sklapa tzv. sporazum Cvetković-Maček, kojim je osnovana Banovina Hrvatska. Sastavljena je nova vlada čiji je dopredsjednik postao Maček, HSS je dobio četiri ministarska mjesta, a za bana je postavljen Ivan Šubašić. Nakon završetka Drugog svjetskog rata Maček je emigrirao iz Jugoslavije.

Vladko Maček preminuo je 15. svibnja 1964. u Washingtonu, a 1996. njegovi su posmrtni ostaci preneseni na Mirogoj.

Lacko KRIŽ

Najistaknutiji čelnik hrvatskog sokolaštva u Istri

Lacko Križ rođen je 18. srpnja 1869. u Čabru. Pučku školu završio je u Čabru, Nižu realnu gimnaziju u Rakovcu i Trgovačku akademiju u Ljubljani. S 18 godina doselio se u Trst i odmah se uključio u rad tršćanskih slavenskih udruženja – Slavjansku čitaonicu, Družbu Svetog Ćirila i Metoda i Edintost. U Edintosti je bio tajnik, a u Družbi Svetog Ćirila i Metoda blagajnik, no najviše se posvetio radu u Sokolu, gdje je ustrojio i vodio tamburaški i amaterski zbor. Pristupio je osnivanju sokolske organizacije čiji je osnovni cilj bio promicanje tjelovježbe i širenje nacionalne svijesti među slavenskim narodima. Na osnivačkoj skupštini Prvog istarskog sokola 8. prosinca 1897. Križ je izabran predsjednika.

Lacko Križ bio je zaslužan i za osnivanje Saveza hrvatskih sokolskih društava 1904. godine. Sudjelovao je u 1922. u osnivanju Hrvatskog sokolskog saveza u Zagrebu i izabran je za prvog starješinu i tu dužnost obnaša do 1929. godine. Pokrenuo je i glasilo *Hrvatski sokol*, koje je izlazilo u Zagrebu od 1922. do 1929. godine.

Nakon šestosiječanjske diktature kralja Aleksandra i zabrane rada Hrvatskog sokola 1929., Križ se 1930. uključio u Sokol Kraljevine Jugoslavije i postaje starješina Sokola 3, zato što su u članstvu Sokola 3 bili uglavnom dotadašnji članovi Hrvatskog sokola, namještenici iz Higijenskog zavoda i Istrani koji su izbjegli iz Kraljevine Italije.

Lacko Križ preminuo je 20. ožujka 1951. u Zagrebu.

Milan PRAUNSPERGER

Časnik, arheolog i posljednji predsjednik Hrvatskog sokola

Milan Praunsperger rođen je 5. rujna 1881. u Samoboru. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu i završio školu za pričuvne časnike austrougarske vojske u Beču. Bio je djelatni časnik austrougarske vojske i vojske Kraljevine SHS do umirovljenja 1921. godine. Bavio se arheologijom i mačevanjem te bio jedan od osnivača Hrvatskog sokola te član Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja".

Od osnutka Hrvatskog domobranstva Praunsperger je pročelnik Pravosudnog odjela Ministarstva oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske, ravnatelj Ratnog arhiva i Muzeja NDH. Kao general NDH osuđen je 1945. na 10 godina zatvora s prisilnim radom, od kojih je izdržao šest godina u Staroj Gradiški.

Praunsperger je bio posljednji predsjednik Hrvatskog sokola prije uvođenja diktature kralja Aleksandra. Dana 20. listopada 1929. održan je nastavak glavne skupštine Hrvatskog sokola u Zagrebu prekinute 14. srpnja zbog razlike mišljenja o kandidacijskoj listi saveznih dužnosnika. Skupština je izabrala novo rukovodstvo i Milana pl. Praunspergera za starješinu.

Kada je kralj Aleksandar 6. siječnja 1929. uveo diktaturu, zakonskom je uredbom 5. prosinca 1929. osnovan Sokol Kraljevine Jugoslavije s pravnim statusom poludržavne organizacije. Svim tjelovježbenim organizacijama preporučeno je da se uključe u novu organizaciju. Praunsperger se kao starješina Hrvatskog sokolskog saveza odupro tom zahtjevu i odbio ponudeni mu visoki službeni položaj, a hrvatsko sokolaštvo je ukinuto.

Milan Praunsperger preminuo je 21. studenoga 1960. u Zagrebu.

Lav MAZZURA

Istaknuti sokolski dužnosnik i urednik sokolskih izdanja

Lav Mazzura rođen je 7. siječnja 1876. u Zagrebu. Bio je vrlo cijenjeni odvjetnik i političar. Studirao je pravo u Zagrebu i Pragu. Nakon studija bio je jedna od čelnih osoba Hrvatske napredne omladine. Pisao je za *Obzor*, riječki *Novi list* i *Hrvatski sokol*.

Osnovao je i uređivao list *Hrvatska misao: mjesečnik za narodno gospodarstvo, književnost i politiku*. Također je osnovao i uređivao list *Hrvatski pokret*.

Bio je istaknuti sokolski dužnosnik i višegodišnji urednik sokolskih izdanja. Uredio je izdanje *Prvi hrvatski svesokolski slet u Zagrebu : dana 1., 2., 3. i 4. rujna god. 1906. / priređuje ga Savez hrvatskih sokolskih društava*.

Kao član Hrvatsko-srpske koalicije ušao je u Hrvatski sabor i u zajednički Hrvatsko-ugarski sabor gdje je bio zastupnik od 1910. do 1913. godine. Radi oslobođanja Međimurja organizirao je 1918. u Zagrebu Dobrovoljačku sokolsku legiju pod zapovjedništvom poručnika fregate Roberta Antića. Nju su činili hrvatski mornari bivše austrougarske ratne mornarice.

Na dužnosti državnog odvjetnika za grad Zagreb bio je od 1919. godine.

Lav Mazzura preminuo je 28. ožujka 1930. u Zagrebu.

Vinko KATALINIĆ

Suosnivač Hrvatskog sokola u Splitu

Vinko Katalinić rođen je 4. kolovoza 1857. u Splitu. Školovao se u splitskoj realci, dvije godine u Trgovačkoj školi u Ljubljani, a zatim u Beču na akademiji.

Nastavio je trgovačke poslove oca i strica, a neko vrijeme bio je zastupnik društva Assicurazioni generali iz Trsta, potkonzul Kraljevine Grčke, predsjednik mjesne podružnice Ljubljanske banke i predsjednik Hrvatske radničke zadruge.

Sudjelovao je i u političkom životu te je na izborima za Općinsko vijeće 6. rujna 1897. izabran za jednog od prisjednika. Kasnije je, kao prvi općinski prisjednik, zamjenjivao načelnika dr. Vicka Mihaljevića, a nakon njegove smrti 1911. obnašao je dužnost načelnika do 1912. godine. Početkom 1913. održani su novi izbori za Općinsko vijeće, a Katalinić je ponovno izabran za načelnika. Bio je suosnivač Hrvatskog sokola u Splitu 1903. te predsjednik tj. starješina od 1897. godine.

Nakon što je 13. kolovoza 1914. raspuštena splitska općina, Katalinić je nastavio aktivno djelovati kao predsjednik Odbora Crvenog križa balkanskih zemalja i prikupljao pomoć borcima u ratu koji su vodile Srbija, Bugarska, Grčka i Crna Gora protiv Turske. Sudjelovao je aktivno i u izgradnji Hrvatskog doma u Splitu.

Vinko Katalinić preminuo je 15. svibnja 1917. u Splitu.

Gajetan Gajo BULAT

Odvjetnik, političar i sokolski starješina u Splitu

Gajetan Gajo Bulat rođen je 8. lipnja 1867. u Zadru. Pučku školu pohađao je u Zadru, a Klasičnu gimnaziju završio je u Splitu. Studirao je pravo u Zagrebu, Beču i Grazu, gdje je i doktorirao. Poslije studija počinje raditi u odvjetničkom uredu strica Gaje Filomena na Rivi. Od 1897. do 1925. tajnik je Trgovačko-obrtničke komore i predsjednik je Saveza velikih industrija.

Od početka sokolskog pokreta u Splitu 1893. Gajo Buljat bio je starješina Društva i Župe Vojvoda Hrvoje.

Načelnik splitske Općine bio je od 1885. do 1893., a od 1910. zastupnik u Dalmatinskom saboru. Sabor je pravno postojao dok je postojala Kraljevina Dalmacija, ali je stvarno prestao raditi 1912. godine. Bulat je nedugo prije završetka rata nastavio politički rad u Narodnom vijeću Slovenaca, Hrvata i Srba. Vijeće je utemeljeno 5. listopada 1918. u Zagrebu, a 26. listopada je povjerilo čitavu unutarnju organizaciju Dalmacije Upravi Narodne organizacije SHS za Dalmaciju sa sjedištem u Splitu. Bulat je bio predsjednik Uprave.

U Splitu je bilo sjedište Zemaljske vlade za Dalmaciju, a Bulat je u njoj bio povjerenik za promet i javne radove. U novoj je državi član Demokratske stranke, a potom Samostalne demokratske stranke, u kojoj je bio predsjednik splitskog mjesnog i oblasnog odbora te član Glavnog odbora. Bulat je pisao u novinama *Novo doba* i *Život*, a prevodio je i pjesme na talijanski, najviše one Augusta Šenoe.

Gajetan Gajo Bulat preminuo je 21. ožujka 1927. u Splitu.

Ivan MANGER

Gradonačelnik i jedan od osnivača Hrvatskog sokola u Splitu

Ivan Manger rođen je 30. svibnja 1841. u Splitu. Nakon završene osnovne i srednje škole, studirao je pravo u Grazu i Padovi gdje je diplomirao i doktorirao 1866. godine.

Već kao student priključio se preporodnim aktivnostima u Splitu, pa ga nalazimo kao člana Promicateljskog odbora novoosnovane Slavjanske narodne čitaonice 1862. godine. Bio je dugogodišnji predsjednik društva Slavjanski napredak, osnovanog 1873. godine. Manger se aktivirao u Narodnoj stranci te je na povijesnim izborima za splitsko Općinsko vijeće 1882. izabran za općinskog vijećnika, u izbornom tijelu koje su predstavljali trgovci i obrtnici.

Manger je bio član uprava raznih kulturnih društava u gradu. Uz već spomenute aktivnosti u Slavjanskoj narodnoj čitaonici i Slavjanskom napretku, isticao se radom u Javnoj dobrotvornosti, Pučkoj prosvjeti, Caritasu, Pučkoj kuhinji i Hrvatskom pjevačkom društvu Zvonimir.

Ivan Manger bio je 1893. jedan od osnivača Hrvatskog sokola u Splitu. Uz Mangera osnivači su bili Vinko Katalinić, Mate Jankov, Eduard Grgić, Filip Muljačić, Vicko Mihaljević i Petar Stalio. Manger je bio i predsjednik Hrvatskog sokola u Splitu.

Bio je gradonačelnik Splita od 1893. do 1897. Zalagao se za gradnju nove općinske bolnice, za njegova mandata otvorena je Viša djevojačka škola 1897. u današnjoj Hrvojevoj ulici, a uvedena je i telefonska linija u Splitu.

Ivan Manger preminuo je 3. rujna 1919. u Splitu.

Josip SMODLAKA

Prvi tajnik Hrvatskog sokola u Splitu

Josip Smodlaka rođen je 9. studenoga 1869. u Imotskome, gdje mu je otac (podrijetlom iz Klisa) bio na službi. Klasičnu gimnaziju završio je u Splitu, a Pravni fakultet u Beču i Grazu, gdje je i doktorirao. U mladosti je bio pravaš, a kasnije osnivač i organizator Hrvatske demokratske stranke za Dalmaciju, te zastupnik u Dalmatinskom saboru i Carevinskom vijeću u Beču. Godine 1918. postao je gradonačelnik Splita te predložio trobojnicu „crven-bijel-plav“ za hrvatsku zastavu. Prije i poslije Drugog svjetskog rata nalazio se u diplomatskim službama, a dužnost veleposlanika obnašao je u Vatikanu, Njemačkoj i Španjolskoj. Bio je vijećnik AVNOJ-a i ZAVNOH-a te ponovno gradonačelnik Splita 1943. godine.

Dr. Josip Smodlaka je 1900. postao starješina Hrvatskog sokola - Split, a tu će dužnost obnašati do 1904. godine.

Smodlaka je puno pisao o radu Hrvatskog sokola, iz čega donosimo naglaske: „Zajednički izlasci bili su organizirani po vojnički. Počast hrvatskoj trobojnici, uz hrvatsku himnu, izvođena je slično kao vojnička počast austro-ugarskoj zastavi, što dakako nije bilo slučajno.“

Treba naglasiti veliku, gotovo presudnu ulogu dr. Josipa Smodlake u stvaranju Hrvatskog sokolskog saveza u Zagrebu 1904. godine. Tada je izabran i u čelništvo te hrvatske krovne sokolske organizacije, kojoj je izradio i prvi statut.

U Hrvatskom sokolu ostao je sve do 1929. i šestosiječanjske diktature kralja Aleksandra, kada su ukinute sve nacionalne sokolske organizacije i stvorena jedinstvena sokolska društva.

Josip Smodlaka preminuo je 31. svibnja 1956. u Splitu, a pokopan je u Klisu.

Ljudevit **SORLINI**

Učitelj, sportski trener i promicatelj brojnih sportova

Ljudevit Sorlini rođen je 28. kolovoza 1864. u Varaždinu. Nižu gimnaziju završio je u rodnom gradu, a Učiteljsku školu u Zagrebu. Godine 1883. imenovan je namjesnim učiteljem tjelovježbe u Varaždinu, 1891. je premješten na Nižu pučku školu u Vinkovce, a od 1892. radi na Višoj pučkoj školi u Petrovaradinu.

Zajedno s još 30 polaznika iz Hrvatske završio je 1896. u Zagrebu dvogodišnji tečaj za učitelje gimnastike, pod vodstvom dr. Franje Bučara. Imenovan je učiteljem gimnastike viših pučkih škola, pa je počeo raditi u Učiteljskoj školi u sklopu Realne gimnazije u Osijeku, gdje je aktivno djelovao do 1909. godine.

Po osnivanju Hrvatskog sokola u Osijeku 1896. imenovan je za njegova vođu i učitelja, popularizirajući razne sportove. Sorlini je bio jedan od prvih naših sportskih trenera i organizator sokolskih društava. U duhu tada novog gimnastičkog smjera nije se ograničio samo na školsku obuku već je njezino djelovanje proširio na moderne sportove. Popularizirao je razne sportove – nogomet, rukomet, tenis i naročito mačevanje.

Kao sportski stručnjak objavio je više članaka i rasprava u gimnastičkim i pedagoškim časopisima. Pisao je za časopise *Gimnastika*, *Sokol*, *Sport*, *Učiteljski glas* i *Škola*. U navedenim časopisima objavio je tada vrlo značajne članke, pod naslovima *Naredbe glede gimnastike u Ugarskoj*, *Olimpijske igre* i druge.

Ljudevit Sorlini preminuo je 16. ožujka 1912. u Zagrebu.

Ante **PINTEROVIĆ**

Osječki gradonačelnik i začetnik sokolskog pokreta

Ante Pinterović rođen je 6. siječnja 1865. u Osijeku. Jedan je od utemeljitelja Prve hrvatske dioničke tiskare 1902. i *Narodne obrane* – prvog hrvatskog dnevnika u Osijeku. Zaslužan je za osnivanje društva Hrvatski sokol i organizaciju mnogih drugih društvenih događaja u Osijeku.

Uvelike je potpomogao buđenje hrvatske nacionalne svijesti u Osijeku. Poklonio je dio svoje privatne knjižnice Gradskoj knjižnici. U legatu Pinterović nalazi se oko 300 knjiga na hrvatskom, francuskom, engleskom i njemačkom jeziku. Tu se nalaze i velika djela svjetske književnosti, povijesti, zemljopisa, prirodoslovlja i metodike.

Dr. Ante Pinterović bio je začetnik sokolskog pokreta i dugogodišnji starješina Hrvatskog sokola u Osijeku. Na njegov poticaj održan je 6. prosinca 1896. osnivački sastanak, a potom 13. prosinca i konstituirajuća sjednica Društva za tjelovježbu Hrvatski sokol u osječkom gornjem gradu. Inicijativa je naišla na veliki odjek kod građana. Već u veljači 1897. održava se prva vježba, a biskup Strossmayer postaje član utemeljitelj. Prva javna vježba priređena je u prostorijama hotela Central 18. travnja 1898. godine.

Bio je i saborski zastupnik, a tijekom Prvog svjetskog rata od 10. siječnja 1914. do 18. veljače 1919. bio je gradonačelnik Slobodnog i kraljevskog grada Osijeka.

Ante Pinterović preminuo je 27. ožujka 1940. u Osijeku.

Ivan Krsto **DONČEVIĆ**

Istaknuti tjelovježbeni stručnjak i sokolski dužnosnik

Ivan Krsto Dončević rođen je 24. lipnja 1881. u Osijeku. Gimnaziju je završio u Osijeku 1900., a pravo je studirao u Zagrebu, Pragu i Beču. Po završetku studija radio je kao odvjetnički perovođa, potom bankovni službenik, a 1925. bio je ravnatelj Gradske štedionice u Osijeku.

Još kao gimnazijalac stupio je 1896. u đački dio Hrvatskog sokola u Osijeku pod vodstvom Ljudevita Sorlinija i bio među najboljim vježbačima. Za vrijeme studija pravnih znanosti u Zagrebu i Pragu kao član Hrvatskog sokola osposobljen je za natjecatelja i prednjaka. Po završetku studija vraća se u rodni grad, postaje vođa Hrvatskog sokola i razvija zamjetnu djelatnost.

Dončević je nastupao na svesokolskim sletovima u Pragu 1901. i Ljubljani 1903., a na Prvom hrvatskom svesokolskom sletu 1906. u Zagrebu dobio je prvu nagradu. Vrativši se iz Praga 1904., nastavlja sa sokolskim djelovanjem u Osijeku. Postaje vođa prednjačkog zbora u gornjogradskom društvu Hrvatski sokol u Osijeku te uvodi češki (Tyršov) sokolski sustav vježbanja, umjesto švedskoga.

Odgojio je veliki broj sokolskih prednjaka. Bio je istaknuti tjelovježbeni stručnjak i organizirao je više od 20 prednjačkih tečajeva.

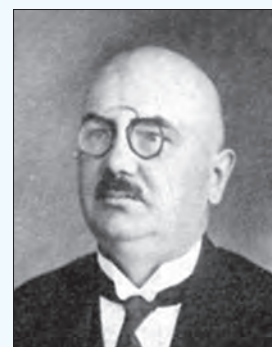
Dončević je bio suosnivač sokolske župe za Slavoniju i Srijem 1907. u Osijeku, a od te godine čelni je čovjek župe Strossmayerove sve do sokolskog sabora u Novom Sadu 1919. godine. Od 1909. član je Tehničkog odbora Hrvatskog sokolskog saveza u Zagrebu. Teorijske, stručne i popularne članke objavljivao je u sokolskom i dnevnom tisku.

Posljednji javni nastup u prvom razdoblju djelovanja osječki sokoli imali su na Trećem sletu Hrvatske sokolske župe Strossmayerove u proljeće 1914. godine. Za vrijeme Prvog svjetskog rata bilo je obustavljeno djelovanje hrvatskih sokolskih društava, pa tako i onih s područja Slavonije.

Ivan Krsto Dončević preminuo je 4. veljače 1930. u Osijeku.

Josip **FULANOVIĆ**

Pravnik, senator, kulturni i sportski djelatnik

Josip Fulanović rodio se u 14. ožujka 1883. Čereviću (općina Beočin) u obitelji bačkih Hrvata. Pučku školu završio je u Beočinu, a gimnaziju u Vinkovcima 1901. godine. Pravni fakultet je završio u Zagrebu 1906., a doktorirao je 1911. godine. Službovao je u Osijeku i Vinkovcima na sudu, zatim po kaznionicama u Mitrovici, Glini i Lepoglavi.

Od 1920. je senator Gradskog poglavarstva Vinkovci. Bio je predsjednik brojnih kulturnih, javnih i sportskih društava, a od 1924. obnavlja rad Hrvatskog sokola u Vinkovcima koji se ugasio za vrijeme Prvog svjetskog rata. Angažiran je na gradnji Doma Hrvatskog sokola od 1926. do 1928. godine. Nakon podjele Velike osječke sokolske župe, postao je starosta nove župe Hanuševe u Vinkovcima koja okuplja 23 sokolska društva od Cernika do Rume.

Nakon uvođenja diktature kralja Aleksandra vinkovački se sokoli ne priključuju novoformiranom Sokolu Kraljevine Jugoslavije. Kada je beogradski režim istjerao sve Hrvate iz Gradskog poglavarstva 1931., Fulanović odlazi u Križevce gdje je otvorio odvjetničku kancelariju.

Kada je umro, ondašnje vlasti Križevaca zabranile su delegaciji vinkovačkih sportskih društava i prijateljima da nazoče njegovu pogrebu na križevačkom groblju. Pokopan je uz nazočnost najuže obitelji bez ikakvih pogrebnih ceremonija i pozdravnih govora.

Josip Fulanović preminuo je 16. veljače

Janko JANKOVIĆ

Učitelj gimnastike, sokolaš i svestrani sportski djelatnik

Janko Janković rođen je 25. prosinca 1874. u Daskatici pokraj Štefanja. Završio je učiteljsku školu u Zagrebu 1894., a potom je učiteljevao u nižim pučkim školama u Novigradu Podravskom i Bjelovaru. Nakon usavršavanja na tečaju za učitelje gimnastike u višim pučkim školama pod vodstvom Franje Bučara od 1894. do 1896. u Zagrebu, postao je tjelovježbenim učiteljem u Realnoj gimnaziji u Bjelovaru, gdje je bio i učitelj knjigovodstva i crtanja u šegrtskoj školi.

Janković je u Bjelovaru 1896. organizirao tenisku školu, a 1897. utemeljio školu mačevanja. Od 1905. bio je prednjak, a potom vođa te starješina bjelovarskog Hrvatskog sokola, pri kojem 1906. utemeljuje hrvačku i 1907. boksačku sekciju te vodi Hrvatsku sokolsku župu Preradović.

Organizirao je 1914. i prvu veliku javnu sokolsku vježbu bjelovarskih srednjoškolaca, a pod njegovim su se vodstvom članovi sokolske sekcije, u kojoj je bilo mnogo ženske mladeži, natjecali i u atletici. Zaslužan je za podizanje Hrvatskog sokolskog doma u Bjelovaru 1911. godine. Prateći sokolske sletove i gimnastičke priredbe u Pragu, Zagrebu, Sofiji, Krakovu i Torinu, objavio je o njima mnogo napisa.

Na sletove je Janković odlazio o vlastitom trošku, zagovarao je tjelovježbu kao preduvjet kvalitetnog zdravlja, poglavito kod mladih osoba. I u poznim godinama redovito je vježbao dajući na takav način primjer mladima.

Janko Janković preminuo je 27. srpnja 1929. u Zagrebu.

Cezar AKAČIĆ

Pravaški političar i istaknuti član Hrvatskog sokola

Cezar Akačić rođen je 29. svibnja 1868. u Bakru. Studirao je farmaceutiku u Zagrebu. U Rijeci je pripadao političkom krugu Frana Supila i istupao protiv vlasti i mađaronskog nasilništva. Osobito se borio na području školstva, radeći na otvaranju hrvatske pučke škole u Rijeci.

Dugo je godina bio član, tajnik i odbornik Hrvatske narodne čitaonice. Bio je aktivan i u sokolskom pokretu. Bio je starješina sokolske župe Sušak - Rijeka i podstarješina Saveza hrvatskih sokolskih društava 1906. godine.

Akačić je bio i zastupnik u Hrvatsko-slavonsko-dalmatinskom saboru. Imenovan je za povjerenika hrvatske Vlade u sklopu NV SHS, a osim njega povjerenici su bili Franjo Braum, Vilim Bukšeg, Milan Hrčić i Milan Krištof. Jedan je od organizatora Narodnog vijeća u Zagrebu u kojem je obnašao dužnost povjerenika za poštu, brzopjav i telefon.

Bio je 1919. član jugoslavenskog izaslanstva na mirovnoj konferenciji u Parizu te član Privremenog narodnog predstavništva Kraljevine SHS od 1919. do 1920. godine.

Cezar Akačić preminuo je 6. rujna 1935. u Zagrebu.

Božo VINKOVIĆ

Sokolski starješina, političar i gradonačelnik

Božo Vinković rođen je 7. studenoga 1862. u Slavonskoj Požegi. Godine 1902. osniva u Karlovcu Pokupski sokol te sokolske čitaonice u Karlovcu i Mostanju. Sudjelovao je u sokolskim manifestacijama i javnim vježbama, bio je starješina Hrvatskog sokola i Sokolske župe u Karlovcu te prvi podstarješina Hrvatskog sokolskog saveza u Zagrebu.

U početku svoje političke karijere pristaša je Stranke prava, a zatim pripadnik Hrvatsko-srpske koalicije i na kraju Hrvatske zajednice. Vinković je bio i gradonačelnik Karlovca nepune dvije godine, od 1910. do 1911. kada je zbog bolesti bio prisiljen prestati obnašati tu dužnost.

Vinković je bio i dioničar novog mlina u Karlovcu na rijeci Korani. Osim njega osnivači - dioničari bili su Prva hrvatska štedionica, Hrvatska komercijalna banka, Pučka štedionica, Karlovačka štedionica te bogati zagrebački i karlovački pojedinci.

Božo Vinković preminuo je 18. lipnja 1924. u Karlovcu.

Hubert BORELLI VRANSKI

Gospodarski stručnjak zaslužan za osnivanje Gimnastičkog društva Sokol

Hubert Borelli Vranski rođen je 29. srpnja 1854. u Zadru. Školovao se u Zadru, Italiji i Tirolu te maturirao u splitskoj realci 1875. godine. Studirao je na tehničkim učilištima u Beču i Pragu i na agrarnim školama u Beču, Magyaróváru i Klosterneuburgu.

Kao zastupnik Narodne stranke u Dalmatinskom saboru od 1895. do 1901., a posebno nakon izbora za predsjednika Zemaljskog gospodarskog vijeća Kraljevine Dalmacije od 1905. zauzimao se za unaprjeđenje poljodjelstva i osnivanje gospodarskih zadruga.

Od 1909. bio je član više stručnih vijeća austrijskog Ministarstva poljoprivrede te Ministarske komisije za agrarna poslovanja. Od 1910. do 1918. bio je član Vijeća državne željeznice u Beču. Kao općinski načelnik u Biogradu od 1892. do 1914. zaslužan je i za rješavanje pitanja prava ribolova na Vranskom jezeru. Od 1907. savjetnik je Zemljišno-veresijskog zavoda Kraljevine Dalmacije.

Vranski je zaslužan i za razvoj sporta u Zadru, gdje je 1884. potaknuo osnivanje Gimnastičkog društva Sokol (kasnije Hrvatski sokol), koje je djelovalo u narodnom duhu. Vranski mu je bio starosta sve do 1914., kada je izabran za doživotnog počasnog starostu.

Potaknuo je i osnivanje sokolskih društava u Biogradu, Benkovcu, Novigradu i drugim mjestima. U sokolskoj organizaciji djelovao je i po napuštanju Zadra u novoosnovanoj Kraljevini SHS, odnosno Jugoslaviji. U tom razdoblju bio je do kraja života predsjednik Zadružne poljodjelske poslovnice sa sjedištem u Splitu.

Hubert Borelli Vranski preminuo je 7. ožujka 1938. u Šibeniku.

Ivan KRSTELJ

Političar i starješina u upravi Hrvatskog sokola

Ivan Krstelj rođen je 6. studenoga 1867. u Kučištu na Pelješcu. Završio je gimnaziju u Zadru 1888. i temeljem rigorozna doktorirao pravo u Beču 1894. godine. Bavio se odvjetništvom u Zadru i Šibeniku, gdje je bio općinski načelnik od 1906. do 1913. te član mnogobrojnih gospodarskih, kulturnih i sportskih ustanova i društava.

Krstelj je bio starješina u upravi Hrvatskog sokola od 1902. do 1914. godine.

Sudjelovao u izradbi nove Uredbe rada Stranke prava u Dalmaciji i bio izabran za tajnika njezina prvog Mjesnog odbora u Zadru 1897. godine. Protiveći se 1905. sjedinjenju Stranke prava i Narodne stranke, s Matom Drinkovićem istupa iz stranke i pokreće glasilo šibenskih pravaša *Hrvatska rječ*, koje izlazi od 1905. do 1914. godine. Izabran je u upravu Stranke prava u Splitu 1910., sudjelovao je u radu svepravaške skupštine u Zagrebu 1911. te otad bio i član Vrhovne uprave jedinstvene Stranke prava.

Na početku Prvog svjetskog rata uhićen je i interniran kao jugoslavenski orijentiran političar. Od početka 1918. surađuje s političarima okupljenima oko lista *Glas Slovenaca, Hrvata i Srba*, a u srpnju postaje članom Narodne organizacije za Dalmaciju te u listopadu sudjeluje u osnivanju Narodnog vijeća SHS, u kojem je član Plenuma i Središnjeg odbora. Zauzimao se za što brže ujedinjenje sa Srbijom radi sprječavanja talijanskog zauzimanja jadranske obale.

Ivan Krstelj preminuo je 22. prosinca 1949. u rodnom Kučištu.

Melko ČINGRIJA

Prvi predsjednik Hrvatskog sokola u Dubrovniku

Melko Čingrija rođen je 1. travnja 1873. u Dubrovniku gdje je 1891. završio gimnaziju. Pravo je studirao u Beču i Zagrebu, a dovršio u Grazu 1895. doktoratom. Još kao 12-godišnji dječak, drugujući s Franom Supilom, pripadao je tajnom đlačkom društvu, koje je imalo moto: „Dolje sa svim što na Nijemce sjeća!“ Zbog pripadnosti tom društvu jedno je polugodište bio isključen iz gimnazije.

Melko Čingrija bio je prvi predsjednik Hrvatskog sokola u Dubrovniku 1904., tj. prvi starosta Hrvatske sokolske župe Gundulić. Važan je njegov rad s dubrovačkom mladeži, na koju je politički utjecao sportskim aktivnostima.

Čingrija je djelovao i kao zastupnik u Dalmatinskom saboru od 1903. do 1908., bio je u Carevin-skom vijeću od 1911. do 1918. i načelnik dubrovačke općine od 1911. do 1914. i od 1919. do 1920. godine. Sudjelovao je i u donošenju Ženevske deklaracije 9. studenoga 1918. godine. Bio je član Narodnog vijeća SHS u Zagrebu i član Privremenog narodnog predstavništva Kraljevine SHS u Beogradu.

Kao predsjednik Sekcije za trgovačku mornaricu pri delegaciji Kraljevine SHS sudjelovao je na Mirovnoj konferenciji u Parizu 1919. godine. Radikalnoj stranci je pristupio 1926. i podupirao politiku vladajućeg režima, pa je 1931. postao viceguvernerom Narodne banke u Beogradu. Uoči Drugog svjetskog rata vratio se u Dubrovnik, a 1941. Talijani su ga uhitili i utamničili u Splitu, gdje je nakon izlaska iz zatvora ostao sve do kraja rata.

Melko Čingrija preminuo je 8. prosinca 1949. u Dubrovniku.

Od osnutka Hrvatskog športskog saveza 1909. do završetka Drugog svjetskog rata

Članovi Hrvatskog športskog saveza 1909. – 1919.

Članovi Jugoslavenkog olimpijskog odbora 1919. – 1941.

Članovi Saveza sportskih saveza Kraljevine Jugoslavije 1929. – 1941.

Članovi Hrvatske športske sloge 1938. – 1941.

Povjerenici Državnog vodstva tjelesnog odgoja i športa NDH 1941. – 1945.

2

Od osnutka Hrvatskog športskog saveza 1909. do završetka Drugog svjetskog rata

HRVATSKI ŠPORTSKI SAVEZ 1909. – 1919.

OSNIVAČKA SKUPŠTINA – 5. listopada 1909.

Privremeni Upravni odbor: Ljudevit Andrassy – predsjednik, Mihajlo Merćep – potpredsjednik, Milovan Zoričić – prvi tajnik, Branko Franić – drugi tajnik, Miroslav Štiglić – blagajnik
Odbornici: Levin Polc i Ivo Spevec (zbog spriječenosti Branka Franića dužnost drugog tajnika početkom 1910. preuzeo je odbornik Levin Polc)
Prema nekim izvorima u osnutku Hrvatskog športskog saveza u rukovodstvu nalazili su se i: Marko Kostrenčić, Oskar Mohr i Stjepan Mlinarić.

PRVA REDOVNA SKUPŠTINA – 30. ožujka 1911.

Upravni odbor: Ljudevit Andrassy – predsjednik, Franjo Bučar – potpredsjednik, Levin Polc – prvi tajnik, Branimir Domac – drugi tajnik, Ferdinand Budicki – blagajnik
Odbornici: Branko Franić, Stevan Hadži, Vjekoslav Heinzel, Bogdan Malec, Mihajlo Merćep, Ferdinand Pajas, Julije Rudovits, Antun Stiplošek i Hinko Würth
Revizori: Vatroslav Krčelić i Janko Smičiklas
Pokrovitelj: Marko Pejačević

DRUGA REDOVNA SKUPŠTINA – 13. lipnja 1912.

Upravni odbor: Ljudevit Andrassy – predsjednik, Franjo Bučar – potpredsjednik, Viktor Klobučar – prvi tajnik, Ferdinand Budicki – drugi tajnik, Ivan Pipinić – blagajnik
Referent nogometne sekcije – Milovan Zoričić, zamjenik Viktor Klobučar
Referent teniske sekcije – Hinko Würth
Referent mačevalačke sekcije – Bogdan Malec, zamjenik Anton Jakovac
Referent biciklističke sekcije – Vinko Ferković, zamjenik Franjo Solar
Referent skijaške sekcije – Ante Pandaković

TREĆA REDOVNA SKUPŠTINA – 8. veljače 1913.

Upravni odbor: Franjo Bučar – predsjednik, Bogdan Malec – potpredsjednik, Josip Reberski – prvi tajnik, Anton Jakovac – drugi tajnik, Ferdinand Budicki – blagajnik
Odbornici: Šandor Aleksander, Vinko Ferković, Albert Jurčić, Viktor Klobučar, Milan Meniga, Ivan Pipinić, Antun Stiplošek, Franjo Solar, Hinko Würth i Milovan Zoričić
Revizori: Marije Kiseljak i Pero Magdić
Obranaški sud: Ivan Lorković, Vjekoslav Heinzel, Julije Rudovits i Branimir Wizner Livadić

ČETVRTA REDOVNA SKUPŠTINA – 13. veljače 1914.

Upravni odbor: Franjo Bučar – predsjednik, Bogdan Malec – potpredsjednik, Anton Jakovac – prvi tajnik, Fran Šuklje – drugi tajnik, Ferdinand Budicki – blagajnik
Odbornici: Šandor Aleksander, Albert Jurčić, Milan Meniga, Mihajlo Merćep, Ivan Pipinić, Josip Reberski, Vinko Ferković, Antun Stiplošek i Franjo Solar
Obranaški sud: Fran Tučan dr., Vilim Čmelik, Ivan Herzog, Josip Poljak
Revizori: Marije Kiseljak i Viktor Klobučar
Pročelnik nogometne sekcije – pododbora: Dimitrije Magarašević
Pročelnik biciklističke sekcije – pododbora: Vinko Ferković
Pročelnik sekcije zimskih sportova – pododbora: Franjo Bučar
Pročelnik automobilističke sekcije – pododbora: Ferdinand Budicki
Pročelnik lakoatletske sekcije – pododbora: Fran Šuklje
Pročelnik teškoatletske sekcije – pododbora: Maks Leidenger
Na navedenoj Skupštini u članstvo Hrvatskog športskog saveza primljeni su Hrvatski športski klub Hajduk iz Splita koji je zastupao predsjednik Vladimir Šore te Hrvatski veslački klub Jadran iz Zadra koji je zastupao predsjednik Vjenceslav Celigoj.
Zbog objave rata rad Hrvatskog športskog saveza 27. srpnja 1914. je zabranjen.
U listopadu 1914. osnovan je Odbor za priređivanje nogometnih utakmica u korist Crvenog križa u sastavu: Franjo Bučar – predsjednik, Stevan Hadži – tajnik i Ivan Pipinić – blagajnik.

OBNOVLJEN RAD HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA

Prva sjednica obnovljenog Hrvatskog športskog saveza nakon Prvog svjetskog rata održana je 5. listopada 1918., točno na godišnjicu osnivanja 1909., a prisutni su bili: Franjo Bučar, Fran Šuklje, Bogdan Malec, Mihajlo Merćep, Ivan Pipinić, Josip Reberski i Milan Meniga.

SKUPŠTINA HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA – 14. siječnja 1919.

Upravni odbor: Franjo Bučar – predsjednik, Bogdan Malec – potpredsjednik, Fran Šuklje – prvi tajnik, Anton Jakovac – drugi tajnik, Ferdinand Budicki – blagajnik
Odbornici: Cornel Büchler, Milan Meniga, Mihajlo Merćep, Vladimir Očić, Mirko Pandaković, Albert Jurčić, Marko Jurinčić, Ivan Pipinić i Josip Reberski
Revizori: Marije Kiseljak i Viktor Ružić
Ubrzo dolazi do naglog obnavljanja rada starih i formiranja novih sportskih klubova. Zbog toga obnavljaju se bivše i formiraju nove sekcije unutar Hrvatskog športskog saveza, čiji referenti ako već nisu, ulaze u Upravni odbor Hrvatskog športskog saveza. Tako su tijekom 1919. izabrani referenti:
Nogometna sekcija – Milan Graf i izbornik Hugo Kinert
Biciklistička sekcija – Milan Meniga i Ferdinand Budicki
Teniska sekcija: Stevan Hadži i Mirko Pandaković
Mačevalačka sekcija: Franjo Bučar i Anton Jakovac
Lakoatletska sekcija: Miroslav Dobrin i Đuro Kulčar
Skijaška sekcija: Ante Pandaković
Sekcija hokeja na travi: Pavao Bresslauer
Ribarska sekcija: Jaroslav Katkić i Vladko Bartulić
Klizačka sekcija: Franjo Bučar
Planinarska sekcija: Josip Pasarić
Automobilistička sekcija: Mihajlo Merćep i Julije Rudovits
Plivačka sekcija: Rudolf Dimić i Marko Jurinčić

Od 1909. do 1919. u radu Hrvatskog športskog saveza, kroz razna tijela, sjednice, komisije i forume spominju se i (do kojih smo uspjeli doći) istaknuti sportski dužnosnici, učitelji, treneri, demonstratori: Ivan Kosirnik, Izidor Kršnjavi, Ivana Hirschmann, Mate Mudrinić, Stjepan Basariček, Mirko Kovačić, Ivan Trstenjak, Dragutin Šulce, Ivan Tomašić, Bogdan Žagar, Stjepan Kaiser, Josip Prikril, Ivan Marek, Rudolf Vrhovec, Josip Jablanović, Ivan Karaman...

JUGOSLAVENSKI OLIMPIJSKI ODBOR 1919. – 1941.

JUGOSLAVENSKI OLIMPIJSKI ODBOR 1919. – 1927. – iz Hrvatske

U Jugoslavenski olimpijski odbor izabrani su: Franjo Bučar (predsjednik – Zagreb), Bogdan Malec (potpredsjednik – Zagreb), Ante Jakovac (prvi tajnik – Zagreb), Ante Pandaković (drugi tajnik – Zagreb), Ferdinand Budicki i Željko Berger (blagajnici – Zagreb), Pavao Kauders (zapisničar – Zagreb), Vladimir Očić (perovođa – Zagreb).

Za odbornike su izabrani: Bogumir Doležal (Split), Milan Dečak (Zagreb), Ferdinand Halla (Zagreb), Stjepan Krasnik (Zagreb), Ivo Lipovščak (Zagreb), Milan Meniga (Zagreb), Laza Popović (Zagreb), Josip Reberski (Zagreb), Ivo Spevec (Zagreb), Milorad Stražnicki (Zagreb), Fran Šuklje (Zagreb), Lujo Thaller (Zagreb), Veljko Ugrinić (Zagreb), Hinko Würth (Zagreb).

U Nadzorni odbor izabrani su: Ivan Krajač (Zagreb) i Sava Ulmanky (Zagreb).

Pročelnici sekcija: za atletiku Miroslav Dobrin (Zagreb), gimnastiku Stjepan Krasnik i Ferdo Krizmanić (Zagreb), mačevanje Milan Šenk (Zagreb), biciklizam Milan Meniga (Zagreb), nogomet Veljko Ugrinić (Zagreb), plivanje Đuro Kulčar (Varaždin), tenis Stevan Hadži (Zagreb). Vrlo brzo početkom 1920. kooptirani su: Fabjan Kaliterna (Split), Hinko Rosenberg-Rožić, Mario Rieger-Vinodolski, Mihajlo Joanović, Josip Bombelles, Kazimir Krenedić, Petar Knoll, Vasilije Belošević, Dragutin Mašek, Rudolf Lubynski, Milan Graf, Milan Marić-Mayer-i dr. (svi Zagreb)

Narednih godina nastavlja se izbor i kooptiranje novih članova Jugoslavenskog olimpijskog odbora. Godine 1923. članovi Jugoslavenskog olimpijskog odbora postaju Maksimilijan Petanjek i Milovan Zoričić (Zagreb), a 1924. Vladimir Šuput (Zagreb).

UPRAVNI ODBOR JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1927. – 1929.

Odbornici: Franjo Bučar (član MOO-a), Ante Pandaković, Ivo Spevec, Stevan Hadži, Maksimilijan Petanjek, Julije Bartole, Veljko Ugrinić

UPRAVNI ODBOR JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1930. – 1931.

Stevan Hadži – dopredsjednik, od 1931. – predsjednik, Hrvoje Macanović – tajnik, Nikola Bošković, Franjo Bučar (član MOO-a), Julije Bartole, Miroslav Dobrin – tajnik od 1931.

UPRAVNI ODBOR JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1932. – 1936.

Stevan Hadži – predsjednik, Edo Funk – dopredsjednik, Miroslav Dobrin – tajnik, Milovan Čika – blagajnik, odbornici: Franjo Bučar (član MOO-a), Hrvoje Macanović, Julije Bartole, Martin Denich, članovi proširenog odbora: Oton Gavrančić, Ivo Stalio, Nikola Köhler, Oton Heinz, Đuro Stipetić, Antun Dembić, Vilim Messner

UPRAVNI ODBOR JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1936. – 1939.

Stevan Hadži – predsjednik, Edo Funk – dopredsjednik, Miroslav Dobrin – tajnik, Vladimir Janković – blagajnik, odbornici: Franjo Bučar (član MOO-a), Hrvoje Macanović, članovi proširenog odbora: Drago Matulaj, Mirko Pandaković, Leo Gollob, Marijan Maržan, Antun Mlinarić, Hinko Rosenberg-Rožić, Antun Dembić, Aleksandar Valenteković, Vilko Richter

UPRAVNI ODBOR JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1939. – 1941.

Stevan Hadži – predsjednik, Edo Funk – dopredsjednik, Miroslav Dobrin – prvi tajnik, Zdravko Frančić – drugi tajnik, Vladimir Janković – blagajnik, odbornici: Franjo Bučar (član MOO-a), odbornici: Hrvoje Macanović, Dragutin Bregant, Josip Gruden, Drago Matulaj, Alfred Pichler
Članovi Nadzornog odbora: Oton Heinz, Antun Dembić, zamjenski član Milan Krajačić
Počasni savjetnici Jugoslavenskog olimpijskog odbora: Kosta Petrović (Klanjac – Subotica), Juraj Dominis (Šibenik), Žarko Dešković (Split), Milovan Zoričić (Zagreb), Ivo Spevec (Zagreb), Ante Pandaković (Zagreb), Veljko Ugrinić (Zagreb), Hinko Würth (Zagreb), Maksimilijan Petanjek (Zagreb), Anton Jakovac (Zagreb)

Od 1919. do 1941. u radu Jugoslavenskog olimpijskog odbora i Saveza sportova kraljevine Jugoslavije s obzirom na to da je bila stvorena personalna unija ovih dvaju sportskih tijela od 1931. do 1941., kroz razna tijela, sjednice, komisije, forume spominju se i (do kojih smo uspjeli doći): Vjekoslav Lavš, Vjekoslav Hengl, Jurica Gjuro Ružić, Kosta Joanović, Fran Lhotsky, Alfred Šalek, Otmar Ferrari, Nenad Grisogono, Drago Čop, Karlo Blaha, Pero Kolić, Rudi Reš, Artur Majer, Krešimir Tretinjak, Ivica Sudnik, Zdenko Grund, Miroslav Čabrian, Mirko Simović, Šime Vučić-Đaković, Viktor Šetina, Ivana Tomljenović-Meller, Darko Prvan, Josip Devčić, Antun Škrtić, Vera Romanić, Ante Tadić, Žarko Susić, Krunoslav Penkala, Klement Heger, Stanko Tkalec, Boris Praunsperger, Dragutin Paulić, Viktor Jurčec, Zvonimir Fink, Rudolf Fizir, Vladimir Blašković, Slavko Delfin, Josip Gattin, Zvonimir Suligoj, Emil Vukotić, Dalibor Parać, Jovan Đan Tomić, Zvonko Barišić, Josip Nagy, Zvonko Horvat, Vladimir Vuković, Miroslav Habunek i dr.

SAVEZ SPORTSKIH SAVEZA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE 1929. – 1941.

PRIVREMENI UPRAVNI ODBOR SAVEZA SPORTOVA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE – 23. prosinca 1929.

Stevan Hadži – predsjednik, Hrvoje Macanović – glavni tajnik, Julije Bartole – blagajnik
Nadzorni odbor: Nikola Bošković, Vatroslav Krčelić, Oton Heinz

UPRAVNI ODBOR SAVEZA SPORTOVA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE – 1930.

Stevan Hadži – predsjednik, Veljko Ugrinić – potpredsjednik, Hrvoje Macanović, Milivoj Gavrančić – tajnici, Vladimir Janković – blagajnik, Martin Denich, Edo Funk, Ivo Stalio
Nadzorni odbor: Nikola Bošković, Miroslav Dobrin, Oton Heinz
Stručne komisije: Josip Rasuhin – zdravstvena, od 1934. Živko Prebeg, Miroslav Dobrin – izložbe, Vladimir Janković – sportski znak, Hrvoje Macanović – propaganda
S obzirom na to da je Stevan Hadži bio istovremeno predsjednik Jugoslavenskog olimpijskog odbora i Saveza sportova Kraljevine Jugoslavije, stvorena je personalna unija ovih dviju organizacija, od 1931. do 1941. godine.

AKCIJSKI ODBOR ZA ODVAJANJE HRVATSKOG SPORTA OD JUGOSLAVENSKOG 1938. – 1939.

Ivo Kraljević, Marijan Dujmović, Lucijan Kovačić, Ivo Šuste, Bogdan Cuvaj

HRVATSKA ŠPORTSKA SLOGA 1939. (DOK JE BIO SAMO NOGOMET)

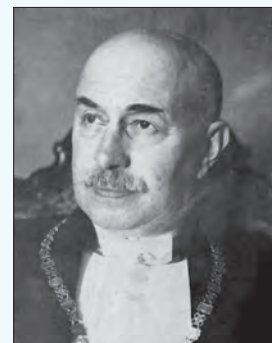
Ivo Kraljević – predsjednik, Bogdan Cuvaj – tajnik, Ivo Šuste – kapetan, Jerko Šimić te počasni članovi Antun Medved, August Košutić, Josip Torbar, Fabjan Kaliterna, Šime Poduje, Ivo Stipčić

HRVATSKA ŠPORTSKA SLOGA 1939. – 1941.

Juraj Krnjević – predsjednik, Ivo Kraljević, Tomislav Rolf i Miroslav Hellebrant – potpredsjednici, Ivo Šuste i Josip Horvat – tajnici, Antun Begač i Drago Matulaj – blagajnici
Voditelj sportske referade – Rudolf Matz

POVJERENICI DRŽAVNOG VODSTVA TJELESNOG ODGOJA I ŠPORTA NDH

Miško Zebić 1941. – 1945.
Zdenko Blažeković 1945.

Ljudevit **ANDRASSY**

PREDSJEDNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1909. – 1913.

Istaknuti pravnik, pedagog i sportski vizionar

Ljudevit Andrassy rođen je 17. kolovoza 1869. u Stubičkim Toplicama. Sve škole završio je u Zagrebu, a s 24 godine postao je doktor prava. Ovaj uglednik pravnik i sportaš bio je prvi predsjednik jednog nacionalnog organiziranog sportskog tijela – Hrvatskog športskog saveza osnovanog 1909. godine.

Od 1893. do 1897. bio je vladin perovođa kada je na Pravnom fakultetu habilitirao za docenta rimskog prava raspravom *Najstarija rimska oporuka i libera testamentificatio*. Predavao je povijest i institucije rimskog prava kao izvanredni i redoviti profesor od 1899. do 1940. godine. Svojim nastavničkim radom dao je temelje pravnog obrazovanja mnogim generacijama pravnika u Hrvatskoj.

Andrassy je tri puta bio dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu, objavio je nekoliko stručnih rasprava i prinosao u *Mjesečniku Pravničkog društva* i priredio je drugo, treće i četvrto izdanje udžbenika Juliusa Barona *Institucije rimskog prava*. Pored povijesti i institucija rimskog prava predavao je povremeno i pandektno pravo.

Bavio se raznim sportovima, osobito klizanjem, tenisom i biciklizmom. Bio je dugogodišnji član i odbornik Prvog hrvatskog klizačkog društva, 1909. izabran je za predsjednika Privremenog odbora Hrvatskog športskog saveza, a 1911. i za prvog predsjednika tog saveza.

U prvom rukovodstvu Hrvatskog športskog saveza Andrassy je sakupio najuglednije ljude tog vremena. Znao je da je upravo sport jedno od najprikladnijih sredstava za borbu protiv mađarona i politike tadašnjeg bana Khuena Héderváryja. Osnivanje Hrvatskog športskog saveza nije se svidjelo tadašnjim vlastima. Do odobrenja rada i pravila HŠS-a došlo je tek 10. kolovoza 1910. kada je na vlast došao ban Nikola Tomašić.

Ljudevit Andrassy preminuo je 30. listopada 1955. u Zagrebu.

Franjo BUČAR

PREDSJEDNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1913. – 1919.

PREDSJEDNIK JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1919. – 1927.

ČLAN MEĐUNARODNOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1920. – 1946.

Otac hrvatskog sporta

Franjo Bučar rođen je 25. studenoga 1866. u Zagrebu. Filozofski fakultet (smjer povijest i zemljopis) završio je u Zagrebu, a povijesne znanosti doktorirao je u Grazu 1897. godine. Promicatelj je modernog olimpijskog pokreta na prostorima Hrvatske, a kao sportaš bavio se gimnastikom, klizanjem, skijanjem i mačevanjem.

Radio je kao profesor tjelesnog odgoja u zagrebačkim gimnazijama, a od 1894. do 1896. organizirao je Tečaj za učitelje gimnastike, prve hrvatske škole za obrazovanje kadrova za tjelesni odgoj. Bio je promicatelj novih sportova poput gimnastike, skijanja, hokeja na ledu i osnivač brojnih klubova, strukovnih saveza, Hrvatskog športskog saveza 1909. i Jugoslavenskog olimpijskog odbora 1919. godine.

U kolovozu 1894., dva mjeseca nakon osnivanja Međunarodnog olimpijskog odbora, Bučar je u časopisu *Gimnastika* objavio vijest o njegovu osnivanju. Za vrijeme studiranja na Centralnom gimnastičkom zavodu u Stockholmu te prilikom brojnih putovanja Europom, Bučar je upoznao nekoliko članova Međunarodnog olimpijskog odbora, uz čiju je pomoć nastojao učlaniti Hrvatsku u MOO.

Prilikom posjeta Parizu 1908. razgovarao je s Pierreom de Coubertinom o mogućem prijemu Hrvatske u Međunarodni olimpijski odbor. Coubertin se s tim načelno složio, ali hrvatska molba za prijam nije razmatrana na sjednici MOO-a. Znatna poticaj razvoju olimpizma u nas dala je Bučarova knjiga *Olimpijske igre u Stockholmu godine 1912*. Na tim je Igrama boravio kao gost Vic-tora Balcka, predsjednika Organizacijskog odbora Igara.

Franjo Bučar izabran je za prvog predsjednika Jugoslavenskog olimpijskog odbora osnovanog 1919. i tu je dužnost obnašao do 20. siječnja 1927. godine. Članom Međunarodnog olimpijskog odbora postaje 1920. i tu dužnost obnaša sve do smrti. O zadacima i problemima vezanim za olimpizam Bučar se dopisivao s predsjednicima MOO-a Pierreom de Coubertinom, Henrijem Bailler-Latourom i Siegfriдом Edströmom. Uz to, Bučar je odigrao i veliku ulogu u sokolskoj organizaciji.

Nakon Drugog svjetskog rata Bučar se tadašnjim vlastima ponudio kao posrednik u uključivanju u Međunarodni olimpijski odbor. Poslao je pismo Fiskulturnom odboru Hrvatske, ali je umro ne dočekavši odgovor.

Franjo Bučar je tijekom pedeset godina u brojnim hrvatskim dnevnim novinama, stručnim časopisima, leksikonima i enciklopedijama objavljivao mnogobrojne članke o olimpizmu. Po njemu je nazvana Državna nagrada za sport kao najviša nagrada koju Hrvatska država dodjeljuje za izuzetna dostignuća u području sporta od 1991. godine.

Franjo Bučar preminuo je 26. prosinca 1946. u Zagrebu.

Stevan HADŽI

PREDSJEDNIK SAVEZA SPORTOVA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE 1929. – 1941.

PREDSJEDNIK JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1931. – 1941.

Uz Bučara najznačajnija osoba u hrvatskom sportu između dva svjetska rata

Stevan Hadži rođen je 15. srpnja 1888. u Zagrebu. Doktorirao je pravo na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1912. godine. Još kao student, najprije u zagrebačkom SC Academia, a kasnije u HAŠK-u, bavio se skijanjem, klizanjem i tenisom. Napisao je 1911. prva hrvatska pravila skijanja.

Hadži je bio predsjednik Jugoslavenskog teniskog saveza od 1934. do 1937. godine. Na Olimpijskim igrama u Amsterdamu 1928. Hadži, Miroslav Dobrin i Hrvoje Macanović započeli su prve pregovore oko osnivanja Balkanskih igara. One su od 1929. do 1933. održavane na olimpijskom stadionu u Ateni, a prve Balkanske igre izvan Grčke priređene su 1934. u Zagrebu, na novom stadionu na Sveticama.

Primanje Jugoslavenskog zimsko-sportskog saveza u članstvo međunarodne skijaške federacije omogućilo je našim natjecateljima nastup na prvim Zimskim olimpijskim igrama u Chamonixu 1924. godine. Vođa jugoslavenske delegacije na tim prvim Igrama bio je Stevan Hadži.

Nezadovoljni radom Jugoslavenskog olimpijskog odbora najzainteresiraniji sportaši osnovali su 1926. radi prikupljanja sredstava, priprema i slanja sportaša na Olimpijske igre u Amsterdam Međusavezni olimpijski odbor za devetu olimpijadu, poslije nazvan MESAVOD. Sjedište MESAVOD-a bilo je u Zagrebu, a na čelu mu je bio Hadži.

Natjecatelje iz Jugoslavije zbog krize rada Jugoslavenskog olimpijskog odbora, čije je sjedište 1927. prebačeno iz Zagreba u Beograd, nije Organizacijskom odboru OI-ja u Amsterdamu prijavio JOK nego MESAVOD. Vođa jugoslavenske delegacije na Igrama u 1928. u Amsterdamu bio je Hadži, kao i na ZOI-ju iste godine u St. Moritzu.

Svjesni slabosti Jugoslavenskog olimpijskog komiteta i ne želeći gubiti vrijeme u pripremama za sljedeće Olimpijske igre, zagrebački sportski djelatnici obnovili su 7. prosinca 1928. MESAVOD i za desetu olimpijadu, a na čelu je ponovno Stevan Hadži.

Nakon Drugog svjetskog rata ideja dr. Franje Bučara bila je da ga upravo Stevan Hadži naslijedi u članstvu Međunarodnog olimpijskog odbora i on je o tome obavijestio novog predsjednika MOO-a Sigfrida Edströma, koji se s time složio.

Stevan Hadži se, međutim, teško razbolio i preminuo je 8. rujna 1946. u Zagrebu.

Milovan ZORIČIĆ

PRVI TAJNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1909. – 1911.

Utemeljitelj HAŠK-a i prvi tajnik Hrvatskog športskog saveza

Milovan Zoričić rođen je 31. svibnja 1884. u Zagrebu. Pohađao je Klasičnu gimnaziju u Zagrebu koju je završio 1902. godine. Pravne znanosti diplomirao je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je i doktorirao. Od svoje rane mladosti opredijelio se za sport. Spojio je svoju akademsku naobrazbu i praksu sa sportom i bio dugogodišnji sportski djelatnik i nogometni sudac.

Pravničku je karijeru započeo u Zagrebu kao sudski prislušnik. Zatim je bio zamjenik državnog odvjetnika u Nadodvjetništvu, a 1918. službovao je u Predsjedništvu Zemaljske vlade. Veliki župan Zagrebačke županije bio je od veljače do listopada 1929., a predsjednik Upravnog suda od 1929. do 1941. godine.

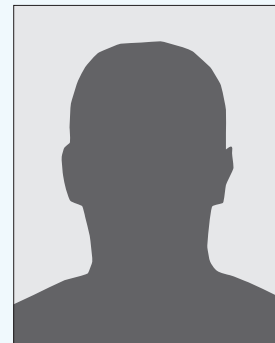
U međuvremenu je bio član Međunarodne vlade Saarskog područja u Njemačkoj kao ministar pravosuđa i prosvjete od 1932. do 1935., a 1935. je bio i zamjenik predsjednika Vlade. Bio je član Vrhovnog suda Narodne Republike Hrvatske 1945., a od 1946. do 1958. i član Međunarodnog suda u Haagu.

Već kao 19-godišnjak bio je 1903. jedan od utemeljitelja Akademskog športskog kluba iz Zagreba i jedan je od njegovih najagilnijih članova. Godinu dana nakon utemeljenja upravo na njegov prijedlog klub mijenja ime u Hrvatski akademski športski klub - HAŠK. Početkom 1908. su u izdanju HAŠK-a tiskana *Pravila nogometne igre*, koja je s engleskog originala preveo i pojasnio upravo Miroslav Zoričić.

Na utemeljiteljskom skupu Hrvatskog športskog saveza 5. listopada 1909. bio je kao predstavnik HAŠK-a jedan od utemeljitelja i prvi tajnik, a na drugoj skupštini Hrvatskog športskog saveza 13. lipnja 1912. imenovan je predsjednikom Sekcije za nogomet, pa se taj datum bilježi kao datum osnutka Hrvatskog nogometnog saveza. Zoričić je s Hinkom Würthom bio izbornik Hrvatske na prvoj neslužbenoj utakmici protiv Slavije u Pragu 1907. godine.

Mačevanjem se Zoričić počeo baviti već kao učenik petog razreda, i ovim sportom bavio se do 1910. godine. Bavio se i jahanjem, tenisom, klizanjem, skijanjem, sanjkanjem i plivanjem. U najkritičnijim vremenima za napredak i opstanak zagrebačkih mačevalačkih klubova Mladost i Lokomotiva pomagao je izravno novcem ili kupovanjem rekvizita. Među ostalim, darovao je električni aparat za registraciju pogodaka u mačevanju.

Milovan Zoričić preminuo je 27. siječnja 1971. u Zagrebu.

Branko FRANIĆ

DRUGI TAJNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1909. – 1910.

Jedan od prvih čelnika Hrvatskog športskog saveza

Branko Franić rođen je 14. veljače 1880. u Zagrebu. Djelovao je u nekoliko sportova. Bio je blizak prvom predsjedniku Hrvatskog športskog saveza Ljudevitu Andrassyju, pa je na osnivačkoj skupštini saveza 5. listopada 1909. izabran za drugog tajnika. Početkom 1910. Franić se povukao s te dužnosti, ali je ostao član odbora, dok je dužnost drugog tajnika preuzeo Levin Polc.

Odmah po osnivanju Hrvatskog športskog saveza poduzete su mjere za uključivanje pojedinih pododbora u međunarodne stručne saveze i međunarodna natjecanja, na čemu je inzistirao upravo Branko Franić. Vrlo brzo dolazi do sukoba s mađarskim sportskim predstavnicima koji su stalno pokušavali razbiti Hrvatski športski savez nudeći razne privilegije klubovima iz Hrvatske ako pristupe Mađarskom nogometnom savezu.

Međutim, rukovodstvo Hrvatskog športskog saveza ostajalo je dosljedno svojoj težnji za samostalnim nastupima na međunarodnoj natjecateljskoj pozornici. U tome je slijedilo primjer Češkog sportskog saveza koji je vodio borbu s austrijskim sportskim savezima. U takvim situacijama Hrvatski športski savez uvijek se stavljao na stranu Češkog sportskog saveza.

U srpnju 1914. započeo je Prvi svjetski rat, a time i mobilizacija koja je zahvatila i Branka Franića koji je dobio je poziv za odlazak na front.

Branko Franić poginuo je u Prvom svjetskom ratu. Datum i mjesto pogibije nisu poznati.

Levin **POLC**

DRUGI TAJNIK 1910. – 1911. i PRVI TAJNIK 1911. – 1912. HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA

Ugledni pravnik i haškovac

Levin Polc rođen je 16. travnja 1886. u Zagrebu. Bio je doktor pravnih nauka, a fakultet je završio u Beču. Bio je vrlo ugledna osoba, odvjetnik po životnom pozivu, ali vezan uz HAŠK još od osnutka kluba.

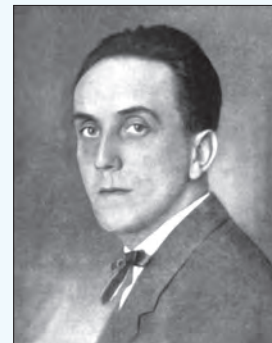
Odmah po povratku iz Beča stavlja se na raspolaganje HAŠK-u, u kojem ostaje sve do svoje prerane smrti. Bio je istinski borac za samostalnost hrvatskih klubova, pa se odmah po osnutku priključio Hrvatskom športskom savezu. U mnogim kriznim situacijama u klubu upravo bi Polc bio taj koji bi stišavao strasti.

Najveća kriza bila je unutar atletske sekcije. Na skupštini koja je održana u prosincu 1925., članovima su ponuđene dvije liste. Nositelj jedne bio je dotadašnji predsjednik dr. Vasilije Belošević koji je dobio povjerenje za nastavak mandata, dok je drugu predvodio dr. Ivan Ivančević. Dr. Polc pokušao je svojim autoritetom smiriti strasti, ali bez uspjeha i velik dio poraženih na ovoj skupštini napustio je klub.

Malo prije toga Polc se kandidirao za novog predsjednika Jugoslavenskog nogometnog saveza koji je još stolovao u Zagrebu. U konačnici tu funkciju nije želio prihvatiti.

Levin Polc bio je predsjednik HAŠK-a od 1908. do 1909. godine. Proglašen je začasnim članom HAŠK-a što je bila veoma velika klupska počast tog vremena.

Dr. Levin Polc preminuo je 11. studenoga 1927. u Zagrebu.

Branimir **DOMAC**

DRUGI TAJNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1911. – 1912.

Odvjetnik, slikar, svestrani sportaš i ugledni haškovac

Branimir Domac rođen je 13. srpnja 1889. u Zagrebu. Po završetku Klasične gimnazije u Zagrebu upisao se 1909. na Pravni fakultet i istodobno na Privremenu višu školu za umjetnost i obrt u Zagrebu (odjel slikarstva). Kada se trebao odlučiti između prava i slikarstva, napušta oba studija i odlazi u Modling u Donju Austriju u časničku školu. Nakon godine dana vraća se u Zagreb i nastavlja studirati pravo koje završava 1919. godine.

Za gimnazijskih dana Domac se isticao u mačevanju, a kao student i član HAŠK-a bavio se lakom atletikom, tenisom i zimskim sportovima. Bio je i biciklistički sudac, a u Hrvatskom športskom savezu povjerena mu je izrada pravilnika za nogomet, za nogometne suce i za ručne saonice. Kao višegodišnji član uprave HAŠK-a bio je tajnik 1910. i predsjednik od 1911. do 1913. godine. Zaslužan je za uređenje prvog igrališta u Maksimiru 1912. godine.

Domac se više desetljeća bavio i slikanjem, pogotovo nakon dolaska u Osijek. Slikao je u ulju te crtao ugljenom i olovkom motive iz Osijeka i okolice, mrtve prirode i cvijeće. Sudjelovao je na izložbama osječkih slikara 1954. i 1956. te slavonskih slikara i kipara 1955. u Osijeku.

Branimir Domac preminuo je 30. studenoga 1962. u Osijeku.

Viktor KLOBUČAR

PRVI TAJNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1912. – 1913.

Pionir sportskog zrakoplovstva u Hrvatskoj

Viktor Klobučar rođen je 24. srpnja 1878. u Grazu u Austriji. Bio je školovani časnik Ratne mornarice Austro-Ugarske Monarhije. Gimnaziju je polazio u Zagrebu gdje se 1889. prvi put susreo sa zrakoplovstvom gledajući balonski let akrobate Merighija.

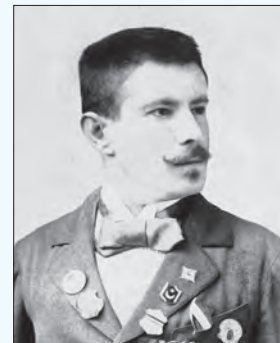
Nakon završetka mornaričke akademije u Rijeci, Klobučar 1909. odlazi u Francusku na obuku za upravljanje zrakoplovom, a 1910. u pilotsku školu u Bečko Novo Mesto, gdje je dobio pilotsku dozvolu broj 26 austrijskog Aero kluba 1911. To je bila prva pilotska dozvola za jednog Hrvata. Iste godine boravi u Frankfurtu na Majni radi obuke o upravljanju zračnim brodovima.

Zapovjedništvo tadašnje Ratne mornarice u Puli Klobučara postavlja za zapovjednika Vojničke avijatičarske posade.

Viktor Klobučar prvi je Hrvat koji je osvojio trofej u zrakoplovnom jedriličarstvu na jedrilici – klizaču (nešto poput suvremenog zmajarstva, odnosno slobodnog letenja). Prema pisanju britanskog časopisa *Flight*, prvo jedriličarsko natjecanje u svijetu održano je 16. veljače 1910., a austrijski ilustrirani časopis *Sport Blatt* piše o jedriličarskom natjecanju za godinu 1912./1913. i pobjedi Viktora Klobučara, koji je u Semmeringu osvojio prvo mjesto i u Hrvatsku donio prvi pobjednički pehar u povijesti zrakoplovstva.

Tijekom tih godina obavljao je i razne dužnosti u Hrvatskom športskom savezu. Bio je tajnik, odbornik i revizor.

Viktor Klobučar preminuo je 28. lipnja 1965. u Zagrebu.

Ferdinand BUDICKI

DRUGI TAJNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1912. – 1913.

Pionir hrvatskog automobilizma, biciklizma i zrakoplovstva

Ferdinand Budicki rođen je 11. travnja 1871. u Zagrebu. U Varaždinu je učio bravarski znat, a u Beču radio i položio majstorski ispit. Radio je u Grazu, Budimpešti, poduzeću Siemens u Münchenu i Nürnbergu te u Berlinu u biciklističkom poduzeću Albatros.

U Zagrebu je u Marovskoj ulici (danas Masarykova) kao nadopunu postojećoj mehaničkoj radionici otvorio 1898. trgovinu šivaćih strojeva i bicikala. Bio je član varaždinskog kluba biciklista te aktivan u popularizaciji biciklizma. Njegovo osmomjesečno putovanje biciklom Europom i dijelom Sjeverne Amerike 1897. i 1898., u kojem je prešao 16 758 kilometara, popratio je zagrebački tisak te više europskih novina.

Jedan je od osnivača Hrvatskog koturaškog (biciklističkog) kluba Orao 1904. i Hrvatskog automobilskog saveza 1906. godine. Kao uspješan obrtnik bio je vijećnik Trgovinske zanatske komore te suosnivač gospodarskog sajma Zagrebački zbor (danas Zagrebački velesajam) 1909. godine.

Prvi je 1901. u Zagreb dovezao automobil i motocikl. Rabljeni automobil marke Opel dovezao je iz Beča. Sudjelovao je u mnogim motociklističkim i biciklističkim utrka u Zagrebu i inozemstvu.

Budicki je 1905. letio balonom iz Zagreba do obližnje Gornje Stubice i Mraclina, dok je iduće godine izveo uspješan let od Zagreba do Krka.

Ferdinand Budicki obrt je selio više puta, a u doba kada se nalazio na uglu Ilice i Gundulićeve ulice, 1902. proširen je ponudom automobila te je tako Zagreb dobio prvi autosalon. Prvi modeli auta koje je prodavao bili su oni tvornice Adam Opel AG, a imao je i zastupništva Ford Motor Company, Daimler AG i Puch. Kako Budickom bečka vozačka dozvola nije priznata, pristupio je prvome ispitu za dobivanje vozačke dozvole koji je održan 1910. u Zagrebu, a dodijeljena mu je vozačka dozvola serijskoga broja 1.

Budicki je podučavao vožnju od 1904., te je tako vožnji podučio i članove povjerenstva koje mu je dodijelilo vozačku dozvolu, a 1910. i službeno je otvorio prvu autoškolu. Imao je i obrt za prijevoz putnika, najprije automobilom od 1904. i autobusom od 1909., a od 1911. i taksi-službom. Obrt za prijevoz zatvorio je 1921. godine.

Ferdinand Budicki preminuo je 25. lipnja 1951. u Zagrebu.

Josip REBERSKI

PRVI TAJNIK HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA 1913. – 1914.

Istaknuti predratni političar i dugogodišnji sportski dužnosnik

Josip Reberski rođen je 7. veljače 1881. u Zagrebu. Klasičnu gimnaziju završio je u Zagrebu 1900. godine. Doktorirao je pravne znanosti. Bio je član Napredne omladine i Hrvatskog sokola. Obnašao je više godina i dužnost predsjednika Concordije.

Josip Reberski bio je blizak suradnik Franje Bučara, pa je 1913. bio prvi tajnik Skupštine Hrvatskog športskog saveza, a 1914. i u nekoliko kasnijih saziva odbornik u Skupštini. Od 1919. do 1927. bio je i član Jugoslavenskog olimpijskog odbora.

Reberski je bio poznat i po tome što je vodio akcije za pomoć u školovanju istarskih, gradišćanskih i bunjevačkih Hrvata, kao i akcije za stambeno zbrinjavanje bjegunaca iz Istre pred terorom talijanskih fašista. Godine 1920. izabran je za zastupnika u Skupštini Grada Zagreba. Bio je član vodstva Hrvatske seljačke stranke. Na izborima za Narodnu skupštinu 1935. i 1938. izabran je za zastupnika na listi HSS-a.

Ubrzo nakon proglašenja Nezavisne Države Hrvatske je uhićen. Sudjelovao je u pripremi puča Vokić-Lorković zbog čega je interniran u Lepoglavu. Nakon rata je emigrirao u Rim gdje je postao član vodstva emigrantske organizacije Hrvatski klub.

Josip Reberski je 1947. otišao u Argentinu, a preminuo je 8. listopada 1965. u Buenos Airesu.

Anton JAKOVAC

DRUGI TAJNIK 1913. – 1914. i 1919., PRVI TAJNIK 1914. HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA
PRVI TAJNIK JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1919. – 1927.

Najbliži suradnik dr. Franje Bučara i osnivač više nacionalnih sportskih saveza

Anton Jakovac rođen je 25. svibnja 1885. u Zagrebu. Osnovnu i srednju školu završio je u rodnom gradu, a diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu 1912. godine. Na istom fakultetu je i doktorirao. Od 1923. do 1944. imao je u Zagrebu vlastitu odvjetničku kancelariju.

Prvi sportski angažman Antona Jakovca bilježimo kao člana Upravnog odbora Prvog hrvatskog mačevalačkog kluba, a potom i tajnika od 1910. do 1914. godine.

Kada je dr. Franjo Bučar izabran za predsjednika Hrvatskog športskog saveza 1914., prvi tajnik postao je njegov najbliži suradnik i prijatelj dr. Anton Jakovac, a kada je nakon Prvog svjetskog rata obnovljen rad Hrvatskog športskog saveza, Jakovac je i dalje na dužnosti tajnika.

Kada je 15. travnja 1919. u Zagrebu osnovan Jugoslavenski nogometni savez, Jakovac je izabran za potpredsjednika Saveza. Malo nakon osnivačke skupštine, 1920. dolazi do izvanredne sjednice Skupštine Jugoslavenskog nogometnog saveza, a Anton Jakovac postaje predsjednik i tu dužnost obnaša do 1921. godine.

Na inicijativu Franje Bučara, Hrvatski športski savez počeo je pripremati organizaciju osnivačke skupštine Jugoslavenskog olimpijskog odbora. Na sjednici Hrvatskog športskog saveza 16. rujna 1919. zaključeno je „da se učine sve predradnje za osnivanje Olimpijskog odbora“. Franjo Bučar i Anton Jakovac bili su zaduženi da na osnovi pravila Čehoslovačkog i Međunarodnog olimpijskog odbora napišu prijedlog pravila za Jugoslavenski olimpijski odbor.

U zagrebačkom dnevniku *Novosti* od 19. studenoga 1919. objavljena je vijest da se za 14. prosinca u 3 sata popodne u Zagrebu, u Gundulićevoj ulici 29, saziva prizemno konstituiranje Olimpijskog odbora. Poziv su potpisali predsjednik i tajnik Hrvatskog športskog saveza Franjo Bučar i Anton Jakovac.

Pored djelovanja u navedenim organizacijama Jakovca nalazimo i u boksu te sportskom ribolovu.

Anton Jakovac preminuo je 26. siječnja 1944. u Zagrebu.

Fran ŠUKLJE

DRUGI TAJNIK 1914. I PRVI TAJNIK 1919. HRVATSKOG ŠPORTSKOG SAVEZA

Geolog, svestrani sportaš i prvi tajnik Jugoslavenskog nogometnog saveza

Fran Šuklje rođen je 2. listopada 1886. u Samoboru. U rodnom gradu pohađao je Opću pučku školu, a srednjoškolsko obrazovanje nastavio je u Zagrebu. Prirodne znanosti studirao je u Pragu, odakle se nakon nekoliko semestara vraća u Zagreb gdje završava studij, polaže ispit za profesora srednjih škola te obranom disertacije postiže naslov doktora filozofije.

Bio je asistent poznatog profesora Dragutina Gorjanovića Krambergera od 1907. do 1913., kada zaposlenje pronalazi kao srednjoškolski profesor u Srijemskoj Mitrovici, pa u Karlovcu, a 1919. postaje kustos Geološko-paleontološkog muzeja u Zagrebu.

Šuklje je bio vrlo aktivan u planinarstvu. Potpredsjednik je Hrvatskog planinarskog društva od 1938. do 1940., a 1939. osnovan je Savez hrvatskih planinarskih društava na čije je čelo došao upravo Šuklje. Pisao je članke za *Samoborski list* te je uredio Prirodoslovnu zbirku za Pučku školu u Samoboru u kojem jedna od ulica danas nosi njegovo ime.

Fran Šuklje bio je svestrani sportaš. Jedan je od osnivača samoborskog kluba Šišmiš 1902., društva koje je i prije osnutka planinarske podružnice Japetić organiziralo izlete u samoborsku okolicu. Jedan je od prvih igrača hokeja na travi kod nas. Bavio se i atletikom, trčanjem na duge pruge. Jedan je od osnivača i predsjednik Zagrebačkog nogometnog podsaveza te prvi tajnik Jugoslavenskog nogometnog saveza.

Fran Šuklje preminuo je 12. prosinca 1949. u Zagrebu.

Ante PANDAKOVIĆ

DRUGI TAJNIK JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1919. – 1927.

Od referenta skijaške sekcije HŠS-a do izbornika jugoslavenske nogometne reprezentacije

Ante Pandaković rođen je 21. srpnja 1891. u Krakovu. Inače diplomirani pravnik, bavio se skijanjem, kajakaštvom, alpinizmom, tenisom, nogometom i planinarstvom, a od samih početaka aktivan je u Hrvatskom športskom savezu. Na drugoj redovnoj glavnoj sjednici Skupštine Saveza održanoj 30. lipnja 1912., na kojoj su prihvaćeni pravilnici i imenovani referenti sekcija za pojedine sportske grane, Ante Pandaković imenovan je za referenta skijaške sekcije.

Već ranije su tijekom 1906. i 1907. bili priređivani sanjkaški izleti u Samoborsko gorje, pa je na Pleševici 24. siječnja 1909. zabilježeno prvo sanjkaško natjecanje, na kojem je Ante Pandaković osvojio drugo mjesto.

Prvi organizirani skijaški tečaj u Hrvatskoj održan je za 14 skijaša 1913. u Mrkopolju, u organizaciji Rikarda Wickerta, Ive Lipovščaka i Ante Pandakovića.

U razdoblju pred Prvi svjetski rat Ante i Mirko Pandaković aktivni su i u planinarstvu te su s još desetak planinara izveli prvi zimski planinarski uspon na skijama u Hrvatskoj. Ante Pandaković, Ivo Lipovšćak i Rikard Wickert uspjeli su se uz pomoć skija na vrh Bjelolasice (1533 m), najvišeg vrha Gorskog kotara.

Pandaković i sudjeluju i u osnivanju Zagrebačkog športskog kluba Viktorija 1907., a Ante i Mirko godinama su najagilniji članovi i istaknuti predsjednici kluba.

Nakon Prvog svjetskog rata Ante Pandaković nastavlja svoju djelatnost u sportu. Kvalificirani je skijaški učitelj, organizator teniskog i kajakaškog sporta, odbornik te jedan od osnivača i tajnik Jugoslavenskog olimpijskog odbora, od osnutka u Zagrebu 1919. do 1927. godine.

No tijekom 20-ih godina 20. stoljeća najviše će se angažirati u nogometu, gdje je pored dužnosti izbornika od 1926. do 1930., u razdoblju od 1928. do 1930. obnašao i dužnost predsjednika Jugoslavenskog nogometnog saveza.

Poslije Drugog svjetskog rata, zajedno s bratom Mirkom obnavlja Zagrebačko klizačko društvo, a obojica su bili i odbornici u Ski-klubu Zagreb.

Ante Pandaković preminuo je 13. veljače 1968. u Zagrebu. Danas jedna od ulica na zagrebačkoj Trešnjevci nosi njegovo ime.

Hrvoje **MACANOVIĆ**

TAJNIK SAVEZA SPORTOVA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE 1929. – 1931.

TAJNIK JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1930. – 1931.

Doajen hrvatskog sportskog novinarstva, predavač i važan sportski dužnosnik

Hrvoje Macanović rođen je 1. lipnja 1904. u Arbanasima kod Zadra.

Godine 1913. njegova obitelj seli u Split, gdje nastavlja školovanje. U Splitu je i maturirao u Realnoj gimnaziji 1921. godine. Tada je već plivao i igrao vaterpolo za Jugoslavenski pomorski sportski klub Baluni, koji kasnije mijenja ime u Jadran. Nastupao je na plivačkom prvenstvu Dalmacije na 100, 200 i 400 metara. Bio je i prvi plivački i vaterpolski trener u klubu.

Na studiju u Zagreb odlazi 1921. i postaje dopisnik splitskog Novog doba. Za vrijeme studija u Zagrebu nastavlja se baviti sportom. Postaje član HAŠK-a, plivanju i vaterpolu dodaje atletiku i gimnastiku, a već 1923. postao je tehnički referent Jugoslavenskog plivačkog saveza.

Bio je aktivni suosnivač Radio Zagreba koji započinje s emitiranjem 15. svibnja 1926. godine. Njegov prvi izravni prijenos za Radio Zagreb, a to znači i prvi radioprijenos sportskog događaja u Hrvatskoj uopće, bio je 1929., kada je prenosio veslačka natjecanja na rijeci Savi u Zagrebu.

Već prije toga redovito se javljao u programu Radio Zagreba. Izvještavao je s Olimpijskih igara u Amsterdamu 1928., otkud je izvještaje slao poštom. Potom je izvještavao s Olimpijskih igara u Berlinu i ZOI-ja u Garmisch-Partenkirchenu 1936., s OI-ja u Helsinkiju 1952., Rimu 1960. i Tokiju 1964. te više svjetskih i europskih prvenstava u raznim sportovima.

Hrvoje Macanović bio je prvi tajnik Saveza sportskih novinara Jugoslavije, a neko vrijeme tridesetih godina prošlog stoljeća obavljao je i dužnost tajnika Jugoslavenskog olimpijskog odbora.

Bio je predavač na prvom tečaju za prednjake, učitelje plivanja, vaterpola i skokova u vodu održanom u Splitu 1935., čiji je bio jedan od rukovoditelja. Još prije Drugog svjetskog rata bio je jugoslavenski predstavnik u Međunarodnom skijaškom savezu.

Za svoj rad u sportu dobio više društvenih priznanja, među kojima i Nagradu za životno djelo Hrvatskog zbora sportskih novinara 1979. godine.

Dobitnik je Trofeja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske 1955. i Republičke nagrade fizičke kulture 1963. godine.

Kao umirovljenik iz Malog Lošinja obavlja poslove iz domene Saveza za fizičku kulturu

Hrvatske, a ujedno i izvještava s novogodišnjeg podvodnog ribolova za program Radio Zagreba.

Hrvoje Macanović preminuo je 4. siječnja 1980. u Malom Lošinj, nakon što je poslao izvještaj s novogodišnjeg natjecanja u podvodnom ribolovu za program Radio Zagreba.

Upravo po njemu ime nosi i Gradska dvorana u Malom Lošinj.

Milivoj **GAVRANČIĆ**

TAJNIK SAVEZA SPORTOVA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE 1930. – 1931.

Pripadao je obitelji koja je ostavila velik trag u sportskom životu Hrvatske

Milivoj Gavrančić rođen je 22. siječnja 1905. u Virovitici. Nakon završetka osnovne i srednje škole diplomirao je na Pravnom fakultetu. Bio je jedan od najuglednijih zagrebačkih odvjetnika tog vremena. Odvjetnik mu je bio i otac Oton, kao i stric Zvonimir.

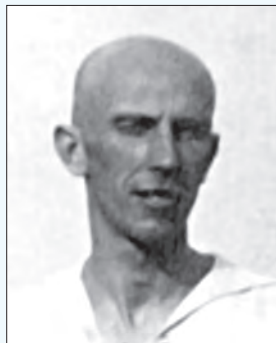
Gavrančić je pripadao obitelji koja je ostavila velik trag u sportskom životu Virovitice, Zagreba i cijele Hrvatske. Naime, otac mu je bio istaknuti član sokolske organizacije i član Jugoslavenskog olimpijskog odbora, dok je suprug Milivojeve sestre Mare bio istaknuti sportaš, sportski djelatnik i publicist Hrvoje Macanović. Upravo je s potonjim Milivoj Gavrančić dijelio dužnost tajnika Upravnog odbora Saveza sportova Kraljevine Jugoslavije od 1930. godine.

Kao ugledni građanin koji je prezirao totalitarizam već je u kolovozu 1941. prvi put uhićen i bio je podvrgnut istragama u ustaškom zatočeništvu. Tijekom Drugog svjetskog rata Gavrančić je više puta uhićivan, da bi u drugoj polovici 1944. bio odveden u logor u Jasenovcu iz kojeg se više nikada nije vratio.

Za oslobođanje Milivoja Gavrančića iz zatočeništva zauzimao se i sam zagrebački nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac, o čemu svjedoči i pismo koje je kardinal uputio dr. Andriji Artukoviću, državnom prabilježniku Nezavisne Države Hrvatske 7. studenoga 1944. godine.

„Nedavno je uhapšen po vojnom redarstvu Vama poznati dr. Milivoj Gavrančić odvjetnik iz Zagreba. U vojsci je služio kao pričuvni časnik – sudac, međutim skoro godinu dana nije više u vojsci, nego se jedino bavi svojim odvjetničkim poslovima. Razlog njegovog uhapšenja nije poznat. Politikom se uopće nije bavio, niti je sudjelovao u bilo kakvim pothvatima, koji bi bili na štetu državnih interesa. Čini se, da je jedini razlog taj, što nosi ime Gavrančić i što je sin Otona Gavrančića. Čujem da mu prijeti i logor... Molim Vas, gospodine prabilježniče, da sa svoje strane poduzmete žurne korake, da se čitava ova stvar čim prije ispita i da se spomenutoga dr. Gavrančića, ako doista nije kriv, pusti na slobodu.”

Vapaj kardinala Stepinca nije uslišen, Gavrančić je sproveden u logor Jasenovac. Po nekim izvorima bio je i u Lepoglavi. U travnju 1945. godine gubi mu se svaki trag.

Miroslav DOBRIN

TAJNIK JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1931. – 1941.

Istaknuti međuratni dužnosnik i glavni tajnik Jugoslavenskog olimpijskog odbora

Miroslav Dobrin rođen je 16. lipnja 1894. u Zagrebu. Završio je gimnaziju u Zagrebu 1914., a potom trgovački tečaj. Sportom se počeo baviti 1907. igranjem nogometa u srednjoškolskom sportskom klubu ARX, čiji je bio i suosnivač.

Atletikom se počeo baviti 1911. u HAŠK-u, te je iste godine prvi put nastupio na cross-country natjecanju u Maksimiru. Nastupao je za HAŠK od 1911. do 1925. i ASK od 1925. do 1926., a nakon Prvog svjetskog rata uglavnom se bavio brzim hodanjem na 3,5 do 10 kilometara. U toj disciplini je dugi niz godina bio rekorder i prvak države.

Bio je suosnivač Lakoatletskog saveza za Hrvatsku i Slavoniju, preteče Jugoslavenskog lakoatletskog saveza osnovanog 1921. godine. U Jugoslavenskom lakoatletskom savezu Dobrin je bio tehnički referent od 1921. do 1936. i koautor prvih pravila te vođa momčadi na inozemnim natjecanjima, između ostalih i na Olimpijskim igrama 1924. u Parizu, 1928. u Amsterdamu, gdje je bio i atletski sudac, te u Berlinu 1936., gdje je bio vođa reprezentacije.

Godine 1924. potaknuo je organiziranje Balkanskih igara. Bio je jedan od organizatora i tehnički referent V. Balkanskih igara u Zagrebu 1934. godine. Kao amaterski trener djelovao je u atletskim sekcijama HAŠK-a od 1921. do 1925., ASK-a od 1926. do 1927., Concordije od 1928. do 1945. i Zagreba od 1946. do 1948. godine. Za njegova djelovanja Concordia je bila ekipni prvak Jugoslavije 1930., 1931. i 1937. i pobjednik Pokala Jugoslavenskog atletskog podsaveza 1933., 1934. i 1935. godine.

Vodio je atletsku reprezentaciju Kraljevine Jugoslavije u međuratnom razdoblju, bio glavni tajnik Jugoslavenskog olimpijskog odbora od 1931. do 1941. te urednik mjesečnika *Olimpijski sport* od 1934. do 1936. godine. S Lucijanom Kovačićem i Veljkom Ugrinićem prvi je preveo atletska pravila na našem prostoru.

Za vrijeme NDH, iako mu je kao Židovu bio zabranjen dolazak na stadion, potajno je vodio treninge pod zaštitom atletičara. U tom razdoblju Concordia je bila pobjednik Pokala Hrvatskog lakoatletskog saveza 1943. i ekipni prvak Nezavisne Države Hrvatske 1944. godine.

Dobrin je 1948. odselio u Izrael, a od 1950. do 1952. djelovao je kao trener u Boliviji. Nakon izbijanja građanskog rata izbjegao je u Venezuelu, gdje je bio nacionalni trener i vođa ekipe na Olimpijskim igrama 1960. u Rimu, 1968. u Meksiku, 1972. u Münchenu i 1976. u Montrealu, kao i na više panameričkih igara i prvenstava Južne Amerike na kojima su njegovi atletičari osvajali odličja.

Miroslav Dobrin preminuo je 18. siječnja 1985. u Caracasu u Venezueli, gdje je i pokopan.

Zdravko FRANČIĆ

DRUGI TAJNIK JUGOSLAVENSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA 1939. – 1941.

Sokolaš, atletičar i važan dužnosnik Jugoslavenskog olimpijskog odbora

Zdravko Frančić rođen je 11. siječnja 1910. u Zagrebu. Nakon završetka srednje škole i gimnazije u rodnom gradu diplomirao je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Radio je u Zagrebu kao činovnik.

Sportsku karijeru Frančić je započeo u sokolskoj organizaciji, potom u atletskoj sekciji HAŠK-a. Vrlo rano postao je dužnosnik u HAŠK-u, uglavnom u atletskoj sekciji gdje do izražaja dolaze njegove organizacijske sposobnosti. U Zagrebu je 1921. osnovan Jugoslavenski atletski savez, gdje je djelovao do 1941., a većinu rukovodećih struktura u Savezu činili su sportski djelatnici iz Zagreba. Frančić je obnašao dužnost sekretara Jugoslavenskog atletskog saveza od 1929. do 1935. godine. Bio je blizak s Miroslavom Dobrinom, prvim tajnikom Jugoslavenskog olimpijskog odbora, te je upravo na njegov prijedlog Zdravko Frančić 1939. postao drugi tajnik Jugoslavenskog olimpijskog odbora.

Do pojačanog ekipiranja unutar organizacije Jugoslavenskog olimpijskog odbora došlo je zbog toga što su se naredne 1940. trebale održati Olimpijske igre u Tokiju, ali zbog početka Drugog kinesko-japanskog rata 1937. Međunarodni olimpijski odbor Igre je oduzeo Tokiju i dodijelio Helsinkiju. Finci su osokoljeni odlukom MOO-a ubrzali tempo u organizaciji jer su Igre dobili sa zakašnjenjem i svim nacionalnim olimpijskim odborima nametnuli su dodatne obveze. Zato je Jugoslavenski olimpijski odbor odlučio pored prvog tajnika Miroslava Dobrina na njegov prijedlog izabrati i drugog tajnika u osobi Zdravka Frančića. Međutim, zbog početka Drugog svjetskog rata i te su Igre otkazane.

Zdravko Frančić preminuo je 28. travnja 1988. u Zagrebu.

Mihajlo MERĆEP

Jedan od pionira biciklizma, automobilizma i sportskog letenja

Mihajlo Merćep rođen je 1. rujna 1864. u Dubrovniku. Studirao je fotografiju, da bi potom u Zagrebu otvorio fotografsku radionicu. Sportom se bavio od malih nogu. Najprije je vozio bicikl s velikim prednjim kotačem, a zatim na oba jednaka kotača. Na takvom je biciklu putovao Europom i sudjelovao na međunarodnim biciklističkim utrka. Za vrijeme Svjetske izložbe u Chicagu 1893. putovao je biciklom od Beograda do Hamburga i od New Yorka do Chicaga. Tamo se počeo zanimati i za zrakoplovstvo. Nakon četiri godine boravka u SAD-u, vratio se 1897. u domovinu.

Kao što je u Zagrebu imao prvi bicikl, tako je imao i svoj motocikl, a potom i automobil za sportske vožnje. U ljeto 1910. Mihajlo Merćep i Edward Rusian iz Slovenije su odlučili zajednički graditi monoplane Merćep - Rus. Iste godine u Zagrebu su izgradili hangar, a u studenome na Merćepovu inicijativu osnovan je u Zagrebu Zrakoplovni klub. Nakon osnivanja kluba, Merćep je 1911., 1912. i 1914. konstruirao još tri zrakoplova iz vlastitih sredstava. Na zrakoplovnim natjecanjima održanim u Budimpešti 20. i 21. kolovoza 1912., na kojima je sudjelovalo 16 natjecatelja iz Austro-Ugarske Monarhije, pobijedio je njegov pilot Dragutin Novak, upravljajući zrakoplovom koji je Merćep konstruirao. Početkom Prvog svjetskog rata uhićen je i osuđen na šest mjeseci zatvora zbog aktivnosti u sokolskim društvima. Dok je bio u zatvoru, nepoznati počinitelji srušili su njegov hangar i uništili zrakoplov koji je konstruirao 1914. godine.

Od 1934. Mihajlo Merćep živio je u Beogradu, gdje je i preminuo 24. prosinca 1937. godine.

Miroslav ŠTIGLIĆ

Mačevalac i dugogodišnji istaknuti mačevalački dužnosnik

Miroslav Štiglić rođen je 6. ožujka 1877. u Kraljevici. Bio je istaknuti član sokolske organizacije i kulturni djelatnik. U Sarajevu je 1907. osnovao Hrvatski mačevalački klub i bio potpredsjednik.

Početkom prošlog stoljeća priredio je talijanski učitelj mačevanja Giuseppe Galante veliku promociju mačevalačkog sporta u Zagrebu. Upriličio ju je zajedno sa svojim učenicima i uzvanicama 7. lipnja 1902. u Hrvatskom sokolu, gdje mu je jedan od učenika bio i Miroslav Štiglić.

Štiglić se posebno se isticao u Jahaćem odjelu Hrvatskog sokola i u školi jahanja Ivana Viličića na Pantovčaku u Zagrebu. Nastupao je na mačevalačkim akademijama u Zagrebu, Karlovcu i Velikoj Gorici. Prvi je tajnik Prvog hrvatskog mačevalačkog kluba, osnovanog u Zagrebu 1902. i tu dužnost obnaša do 1906. nakon čega je 1909. i blagajnik kluba. Miroslav Štiglić bio je i prvi blagajnik Jugoslavenskog mačevalačkog saveza osnovanog u Zagrebu 1927. godine.

Nakon osnivanja mačevalačkog kluba pod nazivom Zagrebački mačevalački klub 1935. članovi mačevalačke sekcije Hrvatskog športskog kluba Concordia i Mačevalačkog društva Gornji grad prešli su u Zagrebački mačevalački klub, a među njima i tajnik novog kluba Miroslav Štiglić.

Osnivanjem Banovine Hrvatske 1939. osnovan je i Hrvatski mačevalački savez koji je formalno postojao sve do 31. prosinca 1947. kada su Miroslav Štiglić i Ivan Ramušćak u Gradskoj štedionici u Zagrebu predali imovinu Saveza u iznosu od 5900 dinara.

Stvaranjem Nezavisne Države Hrvatske održan je 28. kolovoza 1941. u Kavani Medulić neformalni sastanak radi saziva novog odbora Hrvatskog mačevalačkog saveza na kojem je bio i Miroslav Štiglić. Odlukom Miška Zebića od 4. rujna 1941. imenovan je novi sastav uprave saveza, a član savjetodavnog odbora bio je i Miroslav Štiglić.

Miroslav Štiglić preminuo je 15. veljače 1965. u Zagrebu.

Marko KOSTRENČIĆ

HAŠK-ovac, pravnik, povjesničar i političar

Marko Kostrenčić rođen je 21. ožujka 1884. u Zagrebu. Studirao je na Pravnom fakultetu u Beču, a doktorirao je u Zagrebu 1908. godine. Sveučilište u Pragu dodijelilo mu je 1936. zvanje počasnog doktora. Bio je prvi profesor pravne povijesti u Zagrebu od 1912. do 1937. i od 1945. do 1955. godine. Kao sveučilišni profesor predavao je hrvatsku pravnu povijest na zagrebačkom Pravnom fakultetu.

Obnašao je dužnost dekana Pravnog fakulteta i rektora Sveučilišta u Zagrebu, bio redoviti član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, ministar socijalne politike u jugoslavenskoj Vladi od 1931. do 1932., a potom i ban Savske banovine od 1934. do 1936. godine.

Za vrijeme Drugog svjetskog rata od 1941. do 1942. bio je interniran u logor Stara Gradiška. Jedan je od utemeljitelja HAŠK-a 1903. godine. Kao nogometaš HAŠK-a bio je sudionikom prve javne nogometne utakmice u Zagrebu. Bavio se mačevanjem kao natjecatelj i kasnije kao trener. Bio je jedno vrijeme i u rukovodstvu Hrvatskog športskog saveza osnovanog 1909. godine.

Kostrenčić je bio jedan od pionira sporta u Hrvatskoj i Zagrebu. Društvena elita grada Zagreba kojoj je pripadao dala je doprinos u svim sferama života, pa tako i u sportu.

Marko Kostrenčić preminuo je 19. svibnja 1976. u Zagrebu.

Oskar MOHR

Odvjetnik i istaknuti teniski prijratni dužnosnik

Oskar Mohr rođen je 1. kolovoza 1883. u Bjelovaru. Doktorirao je pravo temeljem rigorozu u Zagrebu 1917., a odvjetnikom je imenovan 1918. godine. Bio je odvjetnik u Karlovcu gdje je od 1919. do 1920. i urednik tjednika *Karlovac*.

Mohr je kao student u Zagrebu bio među osnivačima i utemeljiteljima HAŠK-a 1903. na osnivačkoj skupštini održanoj u Preradovićevoj ulici. Bavio se i tenisom, a prije Prvog svjetskog rata u Karlovcu nogometom i mačevanjem. Bio je predsjednik Sportskog društva Olimpija, a od 1923. i prvi predsjednik Karlovačkog tenis kluba. Zaslužan je za izgradnju prvih dvaju teniskih terena u Vrbanićevu perivoju. Kao predstavnik karlovačkog tenisa nastupio je na VI. međunarodnom teniskom turniru u Zagrebu organiziranom povodom 20. obljetnice HAŠK-a.

Mohr je bio predstavnik Karlovca u Jugoslavenskom teniskom savezu. Kao istaknuti teniski dužnosnik 1929. je otišao u Zlatar, gdje je 1931. otvorio odvjetnički ured. Bio je i sokolski starješina te vrlo uspješan teniski organizator. Od 1933. Mohr je potpredsjednik, a potom i predsjednik Jugoslavenskog teniskog saveza sa sjedištem u Zagrebu.

Nakon Drugog svjetskog rata Mohr je bio član Fiskulturnog odbora Hrvatske u Zagrebu, gdje je pročelnik teniske sekcije. Jedno vrijeme bio je izbornik jugoslavenske teniske reprezentacije i sudac u Davisovu kupu.

Oskar Mohr preminuo je 10. rujna 1951. u Zagrebu.

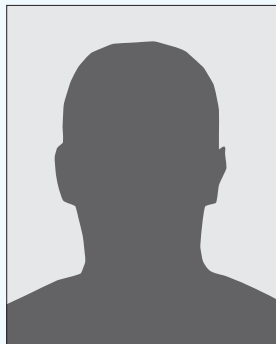

Cornel BÜCHLER

Trgovac i istaknuti mačevalački dužnosnik

Cornel Büchler rođen je 21. siječnja 1891. u Čepinu. Mačevanje je učio kao student, a na turniru u Bečkom Novom Mjestu 1913. osvojio je prvo mjesto u sabli. Bio je blizak suradnik i prijatelj dr. Bogdana Maleca i Miroslava Štiglića, s kojima se družio za boravka u Zagrebu, a zagrebački mačevaoci često su ga posjećivali u Čepinu.

U Zagreb se preselio 1923. i jedan je od osnivača mačevalačke sekcije Židovskog gombačkog i sportskog društva Makabi u Zagrebu 1926. godine. Više godina bio je pročelnik mačevalačke sekcije i potpredsjednik te dužnosnik Mačevalačkog saveza Jugoslavije i Hrvatske.

U međuratnom razdoblju bio je zastupnik mlinova i suvlasnik poduzeća Veležitar za prodaju brašna i žita, trgovačkog društva braća Büchler sa sjedištem u Ilici u Zagrebu. Godine 1938. istupio je iz Makabija te promijenio ime i prezime u Kornel Bogdanić.

Po uspostavi Nezavisne Države Hrvatske, morao se s obitelji iseliti iz stana u Solovljevoj ulici, a krajem 1941. ili početkom 1942. bio je uhićen i deportiran u logor Jasenovac, gdje je i stradao.

Vladimir OČIĆ

Nogometaš Concordije i istaknuti nogometni dužnosnik

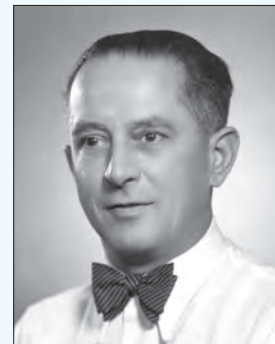
Vladimir Očić rođen je 9. veljače 1896. u Zagrebu. Pripadao je generaciji nogometaša i nogometnih djelatnika koja je započela s organiziranim igranjem nogometa i ustrojem nogometnih organizacija. Bio je nogometaš Concordije iz Zagreba, a potom i klupski dužnosnik.

Concordia je pred Prvi svjetski rat i nakon njega imala odličnu momčad, u kojoj su prednjačili braća Pažur, Đuro Kleončić i Artur Dubravčić, s poduzetnom upravom u kojoj su bili Josip Reberski, Vladimir Očić, Đuro Amšel i drugi. Uvijek je postojalo rivalstvo između triju zagrebačkih „velikih“ nogometnih klubova – HAŠK-a, Građanskog i Concordije – i njihovi susreti uvijek su bili puni neizvjesnosti. Osim što je bio dužnosnik Concordije, Vladimir Očić bio je tijekom 1918. i predsjednik Nogometne sekcije Hrvatskog športskog saveza, čiji je sljednik kasnije postao Hrvatski nogometni savez.

Pred slom Austro-Ugarske Monarhije 1918., kada je bilo sve više vojnih bjegunaca, neki klubovi obnavljaju svoj rad, pa Odbor za priređivanje utakmica u korist Crvenog križa organizira i prvenstva zagrebačkih klubova, a na čelu organizacije bio je Vladimir Očić.

Već 5. listopada 1918. održana je u Zagrebu prva sjednica obnovljenog Hrvatskog športskog saveza, a 22. listopada održana je i konstituirajuća skupština njegove Nogometne sekcije, na kojoj je izabran novi Tehnički i Upravni odbor, osnovan sudački kolegij i drugi organi nogometne sekcije. Izbor Vladimira Očića za predsjednika sekcije bio je logičan izbor jer je bio na čelu organizacije prvenstva zagrebačkih klubova nešto ranije. Na dužnosti predsjednika Očić je bio godinu dana da bi 1919. postao odbornik u Upravnom odboru.

Vladimir Očić preminuo je 6. studenoga 1960. u Zagrebu.

Mirko PANDAKOVIĆ

Skijaški olimpijac, svestrani sportaš i sportski dužnosnik

Mirko Pandaković rođen je 19. kolovoza 1895. u Novoj Gradiški. Po struci je bio stomatolog. Nastupio je na Zimskim olimpijskim igrama 1924. u Chamonixu u trčanju na 18 i 50 kilometara.

Mirkov je stariji brat Ante Pandaković također bio svestrani sportaš i izbornik nogometne reprezentacije Jugoslavije. Pred Prvi svjetski rat zajedno su se aktivirali i u planinarstvu i s još desetak planinara izveli prvi zimski uspon na skijama na vrh Bjelolasice.

Mirko Pandaković djelovao je i u nogometu. Bio je jedan od prvih međunarodnih nogometnih sudaca na ovim prostorima, a sudački ispit položio je u Pragu 1913. godine. Znatno je pridonio unaprijeđenju suđenja u Zagrebu i uvođenju nogometnih pravila. Spadao je među najbolje poznavatelje pravila nogometne igre. Više godina djelovao je u HAŠK-u, gdje je bio aktivan i u teniskoj sekciji.

Bio je prvi potpredsjednik Jugoslavenskog teniskog saveza osnovanog u Zagrebu 1922. godine. Jedan je od osnivača zagrebačke Viktorije, a sudjelovao je i u aktivnostima oko osnivanja Segeste iz Siska. Zajedno s bratom poslije rata obnavlja i Zagrebačko klizačko društvo, a obojica su bili i odbornici u Ski-klubu Zagreb. Bio je i član prve uprave Zagrebačkog zimsko-športskog podsaveza, osnovanog 1922. godine.

Mirko Pandaković preminuo je 29. rujna 1962. u Brunatu u Italiji.

Marko JURINČIĆ

Poduzetnik i otac hrvatskog kajakaštva

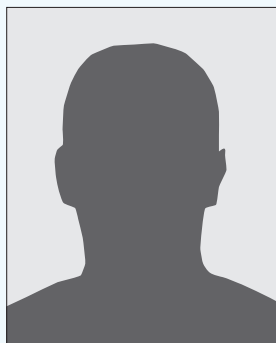
Marko Jurinčić rođen je 30. svibnja 1894. u Vrbovskom. Osnovnu školu završio je u Vrbovskom, a Realnu gimnaziju i Trgovačku akademiju 1914. u Zagrebu. Radio je kao upravitelj posjeda Carion i Wyhnal u Mariji Bistrici te kao član Savjeta zaposlenika Prve hrvatske štedionice od 1917. do 1920. godine. Studij ekonomije nastavlja 1920. na Visokoj školi za međunarodnu trgovinu u Beču.

Nakon povratka iz Beča sudjeluje u brojnim industrijskim i poduzetničkim pothvatima, od kojih se izdvajaju Tvornica prediva Miletić, Ujedinjene tvornice prediva i radne odjeće Balković i Bacs Bodgor d. d. i Rafinerije plemenitih metala Metro. Bio je član nadzornih odbora Oceania Sušak, Pomorske banke Sušak, brodogradilišta Jugobrod Kraljevica i hotela Esplanada. Osnovao je i bio ravnatelj poduzeća Gimpex te zastupao poduzeće Cercel d'Étranger u Crikvenici. Radio je i za brojna hotelijerska poduzeća na Jadranu.

Marko Jurinčić bio je i jedan od osnivača Hrvatskog veslačkog kluba u Zagrebu te član Hrvatskog planinarskog društva od 1926. do 1932. godine. U povijesti hrvatskog sporta Jurinčić je upisan velikim slovima i zato jer je 1919. iz Graza donio u Zagreb prvi sklopivi kajak.

Jurinčić je bio odbornik na skupštini Hrvatskog športskog saveza 14. siječnja 1919., a iste je godine imenovan i referentom plivačke sekcije saveza.

Marko Jurinčić preminuo je 12. ožujka 1963. u La Lucili u Argentini.

Pavao **BRESSLAUER**

Istaknuti trgovac i jedan od najsvestranijih sportaša svoga vremena

Pavao Bresslauer rođen je 11. prosinca 1895. u Rijeci. U Zagrebu je završio osnovnu školu, gimnaziju i doktorirao na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1920. godine. Bio je vlasnik trgovine Pneumobil, specijalizirane za bicikle i male kućanske aparate u Bogovićevoj ulici u Zagrebu.

Kao vlasnik trgovine bicikala prijateljevao je s najboljim hrvatskim biciklistima tog vremena. Posebno je bio dobar s Milanom Menigom. Kao dobrostojeći trgovac pomagao je brojne sportske pogotovo biciklističke klubove.

Posebna sportska strast ovog uglednog stanovnika Zagreba svog vremena bio je hokej na travi. Često je odlazio u Samobor gdje je već tada ovaj sport imao tradiciju, igrao s prijateljima, a pomagao je i tamošnjim golferima.

Bresslauer je volio i planinarstvo. Često se znao otisnuti i na Sljeme, a ponekad je na brdo iznad Zagreba išao i biciklom. Bio je vrlo aktivan i u tenisu, pa ga nalazimo kao revizora Jugoslavenskog teniskog saveza, izabranog na skupštini 24. ožujka 1934. u Zagrebu, dok je na narednoj skupštini 1935. izabran za člana Upravnog odbora.

Krajem 1941. Pavlu Bresslaueru gubi se svaki trag, a nastradao je 25. kolovoza 1942. u Zagrebu.

Jaroslav **KATKIĆ**

Pionir sportskog ribolova u Hrvatskoj

Jaroslav Katkić rođen je 16. travnja 1878. u Zagrebu. Završio je trgovačku akademiju i bio bankovni činovnik. Sin je poznatog zagrebačkog ljekarnika Antona Ernesta Katkića, koji je od 1883. do 1895. bio vlasnik Kaptolske ljekarne Svete Marije.

Katkić je bio najbolji prijatelj ljekarnika Vladka Bartulića koji je 1896. preuzeo od njegova oca Kaptolsku ljekarnu. Bartulić i Katkić često su u slobodno vrijeme ribarili na obalama Save. Zajedno su vodili i ribarsku sekciju unutar Hrvatskog športskog saveza.

Sportsko ribarstvo u Zagrebu ima dugu tradiciju. Poslije osnutka prvog Zagrebačkog ribarskog kluba 1893., koji je preimenovan u Zagrebačko ribarsko društvo, počeli su u tadašnjoj carevini i ostali veći gradovi osnivati svoja ribarska društva po uzoru na Zagrebačko, jer je broj ribolovaca stalno rastao. U Zagrebu je 1926. osnovan i Savez športskih ribarskih organizacija Kraljevine SHS, koji su pored društava iz Hrvatske činili i ribiči iz Slovenije i Bosne i Hercegovine.

Jaroslav Katkić preminuo je 22. lipnja 1925. u Zagrebu.

Vladko **BARTULIĆ**

Najpoznatiji zagrebački ljekarnik i vrsni planinar

Vladko Bartulić rođen je 12. srpnja 1862. u Karlovcu. Gimnaziju je završio u Zagrebu, gdje je položio i magisterij 1894. godine. Bio je vlasnik najstarije zagrebačke ljekarne stare oko 350 godina, u Zagrebu poznatije kao Kaptolska ljekarna. Bartulić je nastavljajući obiteljsku tradiciju bio jedan od najpoznatijih ljekarnika u ovom dijelu Europe.

Bartulić je osobitu pozornost posvećivao ljekovitom bilju na području današnje Slovenije. Godine 1932. objavio je hrvatsko-njemački-latinski imenik biljaka za kućno liječenje i 26 recepata za ljekovite čajeve. U vlastitoj nakladi priredio je i promidžbenu knjižicu za ljekoviti čaj nazvan prema kajkavskom pučkoprosvjetiteljskom piscu Tomi Mikloušiću. Nakon Drugog svjetskog rata Bartuliću je sva imovina nacionalizirana. Bezuspješno se borio očuvati ljekarnu na uglu Dolca i Tkalčičeve ulice, koja se nalazila u prizemlju zgrade.

Bartulić je bio istaknuti član i dužnosnik Hrvatskog planinarskog društva, a 1919. izabran je i za referenta Ribarske sekcije Hrvatskog športskog saveza.

Vladko Bartulić preminuo je 8. listopada 1958. u Zagrebu.

Josip **PASARIĆ**

Istaknuti profesor, političar, planinar i publicist

Josip Pasarić rođen je 31. siječnja 1860. u Pušći u Zagorju. Nakon završetka gimnazije u Zagrebu i Filozofskog fakulteta u Beču urednik je Obzora od 1892. do 1905. godine. Na početku radnog vijeka radio je kao profesor u Zagrebu od 1883. do 1893., da bi zbog političkih razloga bio premješten u Osijek, gdje se uglavnom bavio novinarstvom pišući kritike za *Obzor* i *Vienac*.

Od 1906. radio je ponovno kao profesor, a od 1918. do 1924. Pasarić je ravnatelj Klasične gimnazije u Zagrebu. Kao istaknuti član Hrvatske seljačke stranke bio je potsekretar u Ministarstvu prosvjete u Beogradu i potpredsjednik Skupštine Jugoslavije.

Pasarić je bio vrlo istaknut i u planinarstvu. Članom Hrvatskog planinarskog društva postao je 1898. i bio jedna od najmarkantnijih osoba hrvatskog planinarstva između dva svjetska rata. U planinarskim krugovima imao je nadimak Japica. Bio je urednik *Planinarskog vjesnika* u listu *Vienac* od 1910. do 1913. i urednik mjesečnika *Hrvatski planinar* od 1929. do 1933. godine. Bio je potpredsjednik, a potom i vrlo autoritarni predsjednik Hrvatskog planinarskog saveza od 1925. do 1933. godine.

Vrlo plodan bio je i kao planinarski publicist koji je objavio pedesetak putopisa i stručnih članaka. Izabran je za začasnog člana Hrvatskog planinarskog društva 8. rujna 1924. godine. Njegovim imenom nazvana je kuća na Ivanšćici. Vodio je veliki broj izleta po Gorskom kotaru i Hrvatskom zagorju.

Josip Pasarić preminuo je 7. prosinca 1937. u Zagrebu.

